

**MENDELOVA UNIVERZITA
V BRNĚ
Fakulta regionálního rozvoje a mezinárodních studií**

**Dezinformační kampaň Ruska v českých médiích
Bakalářská práce**

Vedoucí bakalářské práce:
Mgr. Martin Hrabálek, Ph.D.

Vypracovala:
Monika Kutějová

Brno 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci „Dezinformační kampaň Ruska v českých médiích“ vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s §47 b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., Autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně, dne .....

podpis

Poděkování

Chci poděkovat svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Martinu Hrabálkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a za užitečnou metodickou pomoc při zpracování této bakalářské práce.

Abstrakt

Kutějová, Monika: *Dezinformační kampaň Ruska v českých médiích*.
Bakalářská práce, Brno 2017

Hlavním cílem této bakalářské práce je ověření pravdivosti tvrzení o šíření ruské dezinformační kampaně ve vybraných českých médiích. Práce zkoumá metody a nástroje využívané proruskou dezinformační kampaní v České republice, analyzuje vybrané servery z pohledu jejich vlastnické struktury, transparentnosti a financování i jejich manipulativní techniky. Jako protistrana je uvedena kapitola s institucemi vystupujícími proti ruské informační válce v České republice.

Klíčová slova

Rusko, propaganda, dezinformační kampaň, alternativní média, média, hybridní hrozba, hybridní válka, dezinformace

Abstract

Kutějová, Monika: *Kremlin disinformation campaign in the Czech media*.
Bachelor thesis, Brno 2017

The main aim of this bachelor thesis is to verify the truth of claims about the existence of Russian disinformation campaign in selected Czech media. The thesis explores methods and tools used in the prosecution disinformation campaign in the Czech Republic, analyses the selected servers in terms of their ownership structure, transparency, and financing, as well as their manipulative techniques. As a counterpart, a chapter is outlined with institutions opposed to the Russian information war in the Czech Republic.

Key words

Kremlin, propaganda, disinformation campaign, alternative media, media, hybrid threat, hybrid war, disinformation

Obsah

1	ÚVOD.....	9
2	CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE.....	10
3	METODIKA ZPRACOVÁNÍ	10
4	VÝKLAD POJMŮ SOUVISEJÍCÍCH S DEZINFORMAČNÍMI KAMPANĚMI	13
4.1	Dezinformace	13
4.2	Hoax	13
4.3	Propaganda.....	14
4.4	Dezinformační kampaň	15
4.5	Informační válka	15
4.6	Hybridní hrozba	16
4.7	Prokremelský web.....	17
4.8	Konspirační teorie	17
5	JAK ROZPOZNAT DEZINFORMACE.....	19
6	FUNGOVÁNÍ VLIVU RUSKA V ČESKÝCH MÉDIÍCH.....	23
6.1	Schéma vlivu Ruské federace na vnitřní záležitosti České republiky.....	24
6.2	Vybrané metody a nástroje proruské dezinformační kampaně v ČR.....	26
6.2.1	Proruské zpravodajské portály.....	27
6.2.2	Audiovizuální propaganda.....	27
6.2.3	Sociální sítě.....	28
6.2.4	Falešné účty	29
6.2.5	Přizpůsobení místním podmínkám	30
6.3	Shrnutí fungování české dezinformační scény.....	30
7	SEZNAM ČESKÝCH DEZINFORMAČNÍCH WEBŮ	33
7.1	AC24.cz.....	34
7.2	Cz.Sputniknews.com.....	36
7.3	Svetkolemnas.info.....	37

7.4	Aeronet.cz	39
7.5	ParlamentniListy.cz.....	41
8	ANALÝZA MANIPULATIVNÍCH TECHNIK NA VYBRANÝCH ČESKÝCH SERVERECH	44
8.1	Základní zjištění analýzy.....	44
8.2	Rámování nejčastěji zmiňovaných politiků	45
8.3	Užívání manipulativních technik	46
8.4	Vyznění a manipulativní techniky – jednotlivá témata.....	47
8.4.1	Migrační krize.....	47
8.4.2	Konflikt na Ukrajině	48
8.4.3	Konflikt v Sýrii	49
8.4.4	Zahraniční politika.....	49
8.4.5	Domácí politika.....	50
8.5	Shrnutí.....	51
9	KDO V ČR BOJUJE PROTI DEZINFORMACÍM	54
9.1	Kremlin Watch	54
9.2	Zvol si info	55
9.3	Stopfake.org	55
9.4	Manipulatori.cz	56
9.5	Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám	56
9.6	Osobnosti bojující proti české dezinformační scéně.....	57
10	VÝZKUM NA SERVERU AERONET.CZ	60
10.1	Metodika výzkumu.....	60
10.1.1	Analýza článků v domácí sekci	60
10.1.2	Analýza článků v sekci Ze světa.....	63
10.2	Shrnutí výsledků.....	65
11	ZÁVĚR	67

12	ZDROJE.....	69
13	PŘÍLOHY	78

1 ÚVOD

V posledních letech se mediální dezinformace stávají prioritním tématem nejen v České republice, ale v celé Evropě, respektive zemích západního světa. Dezinformace samy o sobě nemusí být škodlivé; záleží na závažnosti a rychlosti jejich vyvrácení (případně podpoře) jinými médii. Jiná situace nastává v případě propagandy určitého státu prostřednictvím manipulace s informacemi v médiích. Zatímco misinformace může v médiích vzniknout naprosto nezáměrně a bez postranních úmyslů, propagandou rozumíme záměrné šíření nepravdivé či přinejmenším zavádějící informace s cílem zmást čtenáře a změnit jejich pohled na danou věc. V současnosti se v České republice problematika mediální propagandy nejvíce skloňuje ve vztahu k Rusku, proto se v této práci pokusím zjistit, z jaké části jsou tato tvrzení pravdivá.

Tato bakalářská práce je pro přehlednost rozdělena do sedmi tematických částí. První část je zaměřena na vysvětlení pojmů, které přímo či nepřímo souvisejí s dezinformačními kampaněmi. Tyto definice zároveň tvoří první kapitolu práce.

Ve druhé části se přesouvám k vysvětlení, jaké nástroje jsou v dezinformacích používány a jak je tedy bezpečně rozpoznat. Dále se věnuji schématu fungování ruského vlivu v českých médiích z pohledu jeho zpravodajských a vlivových operací, a především dezinformačních snah na území ČR. Za touto částí následuje čtvrtá kapitola, jejíž opěrným bodem je seznam českých dezinformačních webů s použitými manipulačními technikami jednotlivých serverů. V tomto seznamu se objevuje i vysvětlení, z jakých důvodů je daný server považován za dezinformační a ukázka (například titulku, úryvku atp.) daného webu pro představu, jakým stylem web (dez)informuje o událostech. Následuje pak několik poznatků o fungování celé české dezinformační scény.

Pátou část bakalářské práce tvoří výzkumná zpráva Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech, jež prakticky ukazuje předešlou teorii o těchto webech. Tato zpráva se zaměřuje na nejčtenější čtyři servery z uvedených dezinformačních webů, na jejichž příkladu máme zodpovědět předem danou otázku, tedy z jaké části jsou tvrzení, že v České republice existuje ruská propaganda, pravdivá.

Na tuto část navazuje kapitola vlastního výzkumu existence článků korespondujících s cíli ruské dezinformační kampaně na serveru aeronet.cz, který mezi čtyři nejčtenější servery považované za nositele ruské propagandy nepatří, ovšem na předních příčkách, co se týče šíření této propagandy, ho nalezneme určitě. Na základě výzkumu vyhodnocuji,

jestli a do jaké míry články s cíli ruské propagandy souvisejí a potažmo jak velké zastoupení má ruská propaganda na tomto serveru.

Sedmá a závěrečná kapitola zahrnuje weby, lidi a organizace, které dezinformační servery rozkrývají a snaží se proti dezinformační kampani aktivně a systematicky bojovat.

2 CÍLE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je v kontextu novodobého trendu hybridních hrozeb zjistit, zda v českých médiích skutečně probíhá ruská dezinformační kampaň. Na základě praktických příkladů z nejnámějších serverů, zpracované analýzy manipulativních technik, a především vlastní analýzy jednoho ze sledovaných serverů v závěru této bakalářské práce odpovím na otázku, jestli je skutečně tvrzení podporující existenci ruské propagandy v českých médiích pravdivé.

3 METODIKA ZPRACOVÁNÍ

Vzhledem k poměrně novému tématu a nedostatku tištěných výzkumných zpráv a analýz tato práce vychází především z dostupných online zdrojů.

V první části práce se objevuje ujasnění pojmů, které souvisejí s dezinformačními kampaněmi a novodobou hybridní válkou, jíž je propaganda součástí. Jde o slova jako například dezinformace, informační válka, hybridní hrozba, propaganda, hoax, prokremelský web i konspirační teorie, které jsou ve vztahu k ruské propagandě skloňovány. Po jejich vysvětlení by je měl čtenář této práce umět v dezinformačních textech podle základních pravidel rozeznat.

Na tuto část navazuje zpracování metod a nástrojů, které využívají proruské weby a portály, k objasnění toho, jak funguje ruský vliv v českých médiích. Součástí je informovat čtenáře této práce o seznamu tzv. českých prokremelských webů a poskytnout jim vysvětlení, proč jsou dané servery považované za nositele ruské propagandy. U vybraných serverů přikládám náhodně vybrané praktické ukázky jejich informování o událostech, které jasně korespondují s pravidly ruské dezinformační kampaně (vysvětlené v kapitole Vybrané metody a nástroje proruské dezinformační kampaně v ČR). Základem pro tuto část je zpracovaný seznam prokremelských webů programem Kremlin Watch s charakteristikou a analýzou na základě jejich pozorování za období duben 2016.

Opěrný bod této práce představuje výzkumná zpráva Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech, kterou společně vypracovali Petra Vejvodová a Miloš Gregor za pomoci svých studentů z Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Cílem tohoto výzkumu je analyzovat, zda ruská propaganda v České republice prostřednictvím čtyř konkrétních webů skutečně probíhá. Tento výzkum zároveň slouží jako zdroj zpracovaných informací k ověření obsahu těchto webů, protože se na obsah jednotlivých serverů zaměřuje komplexně a udává přesná čísla výskytu informací, které dle pravidel považujeme za spadající pod ruskou dezinformační kampaň.

Na tuto analýzu navazuje vlastní výzkum jednoho ze serverů uváděných za šířitele ruské dezinformační kampaně, na jehož podkladu opět vyhodnocuji její přítomnost a rozsah. Metodika je popsána v podkapitole tohoto výzkumu. Analyzované články jsou rozděleny do jednotlivých částí, korespondujících s pravidly této kampaně, a jejich existence je uvedena jako podíl na všech článcích publikovaných za sledované období. Pro podložení svých závěrů uvádím praktické ukázky z analyzovaných textů náhodným výběrem článku, který patří k určenému cíli ruské propagandy v českých médiích.

Závěrečná kapitola, informující o serverech, organizacích, spolcích i jedincích, kteří s ruskou propagandou na území České republiky bojují, snaží se ji rozkrývat, upozorňovat na ni atp. tvoří protistranu k předešlým zjištěním a závěrům. Jsou v ní uvedené opět praktické ukázky rozkrývání vlivu proruských médií ze strany těch, kteří se zabývají manipulací ve prospěch Ruské federace (mezi jmenované patří například server StopFake.org, jež se soustředí především na nepravdivé informace o událostech na Ukrajině, program Kremlin Watch, fungující pod think-tankem Evropské hodnoty, který aktivně upozorňuje na nepravdivé informace a ruskou propagandu v českých prokremelských webech, Ondřej Kundra, který se už téměř dva roky snaží rozkrýt, kdo stojí za fungováním serveru Aeronet.cz, a spousty dalších).

Na konci této práce bude mít čtenář jasno ve významu jednotlivých slov spojovaných s propagandou v českých médiích, bude schopen si na základě příkladů uvedených u vybraných serverů vytvořit svůj vlastní názor na jejich pravdivost a vypovídací hodnotu obsahu a stylu informování, dozví se, jak tyto servery fungují a bude se moci na základě vlastního uvážení rozhodnout, zda jsou tyto techniky v pořádku či nikoliv. Na základě výzkumné zprávy, vlastní analýzy a jejích výsledků si bude moci odpovědět na otázku existence ruské propagandy na vybraných internetových webových stránkách a finálně

se dozví, kteří lidé či instituce ruskou propagandu v českých médiích vyhodnocují jako hrozbu a snaží se proti ní bojovat.

4 VÝKLAD POJMŮ SOUVISEJÍCÍCH S DEZINFORMAČNÍMI KAMPANĚMI

Jak již bylo uvedeno výše, propaganda je pouze jedním z cizích slov využívaných v tématu novodobé hybridní války. Existuje jich samozřejmě celá řada, nicméně v této části budou vysvětleny nejčastější pojmy, které se vyskytují nejen v této bakalářské práci, ale především v médiích, zprávách a doporučeních, které se touto problematikou zabývají.

4.1 Dezinformace

„Informace, která není pravdivá a jejímž účelem je zmást jejího příjemce.“

Tuto definici používá Výkladový slovník pojmů souvisejících s dezinformačními kampaněmi¹. Dodává, že právě dezinformace může být šířena písemně, ústně, upravenou fotografií nebo videozáznamem. Charakteristickou vlastností dezinformace je fakt, že její sdělení významným způsobem neodpovídá skutečnosti, vynechává markantní část kontextu, neposkytuje žádné nebo důvěryhodné zdroje nebo prezentuje extrémní pohled, jenž se jeví jako objektivní pravda. Dezinformace je taktéž zákeřná ve svém záměru zmást svého příjemce – zde pojmenujme zásadní rozdíl mezi dezinformací a misinformací. Zatímco misinformace může vzniknout kvůli nevědomosti toho, kdo špatnou (resp. misinterpretovanou) informaci poskytl, nebo jednoduchým omylem, dezinformace vzniká záměrně a s jasným účelem. Při odhalování, jestli jde o misinformaci, nebo dezinformaci může být těžké přijít na to, co zdroj špatné informace zamýšlel. Nicméně pokud dojde k jeho upozornění na šíření nepravdivého obsahu sdělení a on jej nevysvětlí či neopraví, můžeme tuto informaci považovat za záměrnou dezinformaci (www.ies.be).

4.2 Hoax

Pojem hoax je podle serveru www.hoax.sk vysvětlen jako poplašná zpráva, kterou jeden přeposílá druhým. Je k němu možné zařadit množství varování, pokusy o rozšíření lživé informace skrývající se za nějaké reálně skutečnosti, ale ve všeobecnosti jde o zbytečné hlášení, které většinou jen zbytečně zdrží. Vznik hoaxu je vždy různý. Vzniká buď ve snaze se zviditelnit, nebo jen spustit lavinu, přičemž původce sleduje její pohyb

---

¹ Výkladový slovník pojmů souvisejících s dezinformačními kampaněmi, zpracovaný spolupracovníky programu Kremlin Watch. Dostupný online na <http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/dezinformacni-slovník/>

a je fascinován dosahem svého díla. Dalším důvodem vzniku může být nesprávné pochopení některých skutečností, snaha odhalit problém tam, kde nikdy nebyl, ale taktéž může jít o nějaký zvláštní důvod (např. někdo chce někomu uškodit, proto spustí hoax namířený vůči důvěře daného místa, značce, jednotlivci atp.; v neposlední řadě to může být i zisk). Spouštěčem hoaxu může být událost v médiích, selhávající systém, nedostatečná ochrana provozního určité služby, nebo nejistota uživatelů daného místa. Z historie jsou známy i případy, kdy se jeden hoax stal nepřímo živnou půdou pro jiný, a omylem jeho informace potvrdily další místa, čímž jen posílily význam prvního, nebo druhého hoaxu. Pak se jen těžko dohledává pravda (www.hoax.sk).

Ve zkratce je tedy hoax poplašná zpráva, která má svůj cíl. Z pohledu ruské propagandy, jež hoaxy taktéž využívá, se jedná hlavně o tzv. řetězové e-maily s předmětem „Pošli to dál svým přátelům a varuj je,“ což se mi mnohokrát potvrdilo zejména u šíření poplašných zpráv s přílohou², pod jejichž autorem byl podepsán server ParlamentniListy.cz nebo jeden z jeho autorů.

4.3 Propaganda

„Úmyslná, systematická snaha formovat vnímání, manipulovat poznávání, řídit chování a ovlivňovat názory a emoce za účelem dosažení odezvy odpovídající požadovanému záměru propagandisty.“³⁴

Podle Výkladového slovníku zpracovaného programem Kremlin Watch rozlišujeme celkem 3 druhy propagandy. Prvním z nich je propaganda *bílá*, u níž víme, odkud pochází a kdo je jejím autorem. Převážnou část tvoří pravdivé zprávy s informačním charakterem, který však dává jasně najevo, kdo je „dobrý“ a kdo „zlý“, tím pádem i kdo podává jediné správné informace (respektive je jasné, se kterou stranou server, který bílou propagandu využívá, souhlasí).

Dalším druhem je propaganda *černá*. U této jsou zdroje neznámé, nebo nás odkazují k neexistující autoritě. Weby, které jí využívají, vytvářejí a rozšiřují lži, podvody i klamy s jediným cílem, a to dosáhnout svého záměru. Praktickým příkladem tohoto stylu

---

² Ukázka: Příloha 1; zdroj: soukromý e-mail

³ Gareth S. Jowett. 2006. Victoria O'Donnell, Propaganda and Persuasion, Thousands Oaks.

⁴ NATO. 2008. NATO Glossary of terms and definition. Dostupné online na <https://fas.org/irp/doddir/other/nato2008.pdf>

propagandy v českých médiích je dnes server Aeronet.cz, k jehož fungování se ještě podrobněji dostaneme později.

Třetí tvoří propaganda *šedá*. Ta leží někde uprostřed mezi dvěma dříve uvedenými. Její zdroje informací mohou a nemusí být přesně určeny a taktéž přesnost obsahu sdělení je přinejmenším nejasná.

Jak autoři Výkladového slovníku vyzdvihují, definic i pojetí propagandy existuje celá řada. Prokremelská dezinformační kampaň však využívá všech těchto tří výše uvedených druhů propagandy. V širším pojetí může dojít k záměně propagandy za jakékoliv vyjádření názoru, proto se i oni sami snaží užívání pojmu propaganda minimalizovat a místo něj používat významově přesnější výraz dezinformační kampaň (www.evropskehodnoty.cz).

4.4 Dezinformační kampaň

„Organizovaná série aktivit, která se prostřednictvím dezinformací a zneužívání informačních toků snaží zmást občany a posunout veřejné mínění směrem k předurčeným politickým cílům.“⁵

Podle Oxfordského slovníku (www.en.oxforddictionaries.com) je význam slova kampaň definován jako celá série vojenských operací prováděná za účelem dosažení cíle. Zároveň je spojena s konkrétní oblastí nebo zahrnuje specifický typ boje. Dezinformační kampaně jsou potom ty, které ty vojenské buď doplňují, nebo zcela nahrazují. Patří k nim i specifický typ boje samotným dezinformováním obyvatelstva a zneužíváním informačních toků.

4.5 Informační válka

„Informační válka označuje ofenzivní i defenzivní použití informací a informačních technologií využívaných pro narušení nebo zničení protivnickových informačních systémů s ohledem na ochranu svých vlastních. Tyto kroky mají za úkol dosáhnout vlastních vojenských nebo ekonomických výhod nad těmi protivnickovými.“⁶

Tuto definici informační války poskytuje Parlamentní shromáždění NATO, ovšem existuje řada jiných. Pro komplexní uchycení problému informační války je důležité

---

⁵ Smoleňová Ivana. 2015. The Pro-Russian Disinformation Campaign in the Czech Republic and Slovakia. Dostupné online na: http://www.pssi.cz/download/docs/253_is-pro-russian-campaign.pdf

⁶ Zdroj: <http://www.nato-pa.int/archivedpub/comrep/1999/as285stc-e.asp#fn6>

zachytit jeho jednotlivé části, tedy samotný sběr a přenos informací, jejich ochranu i využití k manipulaci a na druhé straně i zatajování těchto informací.

Francouzské Ministerstvo obrany rozděluje význam informační války do tří různých kategorií. Prvním je *válka o informace*, jež zahrnuje získávání informací o protivníkovi a jeho možnostech za účelem chránit sám sebe, druhým významem je *válka proti informacím* s cílem ničení protivníkových a ochrany vlastních informačních systémů a pod třetím významem leží *válka skrze informace*, jež je pro tuto práci nejdůležitější, protože zahrnuje vytváření a šíření dezinformací za účelem získání převahy nad protivníkem. Tohle třetí rozdělení můžeme aplikovat právě na snahy Ruska a jeho dezinformační kampaň v českých médiích.

4.6 Hybridní hrozba

Podle Franka G. Hoffmana se jedná o „*zahrnutí různých forem hrozeb jako jsou neregulérní taktiky, konvenční nástroje, kriminální zmatek a teroristické činy, jež mohou zahrnovat i bezcílné násilí a nátlak.*“⁷

U hrozby ve smyslu nebezpečí, které může přerůst ve válku, v souvislosti s Ruskem je neméně důležité zmínit pojem tzv. Russia's New Generation Warfare, tedy Ruská válka nové generace, jelikož právě Rusko je v současnosti největším průkopníkem zcela nového typu vedení války, což můžeme pozorovat napříč evropskými státy a jejich snah ochrany před vlivem zásahů ze stran ostatních států – za poslední rok však nejčastěji ze strany Ruské federace (ať už se jedná o bezpečnostní opatření Francie a Německa svých serverů spojených s národní bezpečností nebo blížících se voleb, Nizozemí a návrat počítání volebních hlasů ručně nebo hacknutí e-mailových adres Ministerstva zahraničních věcí v České republice atd.)

Hybridní hrozba má podle programu Kremlin Watch osm různých fází, z nichž první i druhá fáze probíhají asymetricky a nevojensky. Zahrnují jak využití informační války (vysvětlené výše), tak i využití psychologických, ideologických, ekonomických, politických a diplomatických nástrojů. Jejich kombinace je prováděna jednak diplomatickými kanály, skrze média a vrchními vládními agenturami. Ve třetí fázi dochází ke konsolidaci předchozích dvou fází. Využívá především zastrašování a podplácení politických i vojenských představitelů za účelem toho, aby přestali plnit

---

⁷ Hoffman G. Frank. 2007. Conflict in the 21st Century: The Rise of Hybrid Wars. Dostupné online na http://www.potomac institute.org/images/stories/publications/potomac_hybridwar_0108.pdf

své povinnosti. Ve čtvrté fázi přichází masivní propaganda, jejíž úkolem je způsobit nepokoje v cílové populaci. Jejím zintenzivněním je dosaženo příjezdem ozbrojenců státu, jež hybridní hrozbu využívá pro dosažení svého cíle. Následuje pátá fáze s nepřímými vojenskými akcemi, po níž přichází šestá fáze, charakteristická vojenskými akcemi přímými, především rozsáhlým vojenským průzkumem. Pro sedmou fázi je typické využití kombinace informační kampaně, elektronické války i leteckých operací za použití nejmodernějších zbraní. Finální osmá fáze má za cíl zničit poslední ostrůvky odporu a všechny nepřátelské jednotky.⁸

4.7 Prokremelský web

„Webová stránka, jejíž cílem je systematicky šířit dezinformace podporující politiku Ruské federace.“

Není pravidlem, že prokremelský web je pouze ten, který je financován či podporován ze strany Ruské federace. Patří k nim i servery, jež podporují politiku tohoto státu nepřímou. To znamená, že ze sdělení článků na těchto webech vyplývá, že demokratické instituce západních států jsou ty špatné (např. instituce Evropské unie), zatímco Ruská federace je v její opozici vykreslena jako ta správná ve smyslu morální odpovědnosti. V českém mediálním prostoru mezi nejvýznamnější prokremelské weby patří Sputnik, Parlamentní listy, Aeronet, AC24 nebo Svět kolem nás (www.dezinformatori.cz). Podrobněji o nich pojednává čtvrtá kapitola.

4.8 Konspirační teorie

Vladimír Prorok ve svém článku Konspirační teorie – podstata a efekty vysvětluje definici těchto teorií následovně: *„koncepte, které události pojmají jako následek tajných spiknutí nebo operací úzkého kruhu lidí, jejichž cílem je prosadit ve skrytu, vně kontroly veřejnosti své či společensky žádoucí cíle, které by společnost v daném fázi nebo za použití daných prostředků neschválila. Konspirace je tedy vnímána řadou lidí jako možný způsob tvorby politiky úzkou skupinou vyvolených – elitou. Naopak, establishment většinou konspirační teorie oficiálně odmítá, jako zkrslý obraz politické reality, který je šířen psychopaty, outsidersy, nebo nepřáteli režimu s cílem jeho diskreditace.“*⁹

---

⁸ Hybridní hrozba. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/hybridni-hrozba/>

⁹ Prorok, V. Konspirační teorie – podstata a efekty. Dostupné online na aa.ecn.cz/img_upload/b397cb5367c764a2f19867d8032c9d0c/kt_Prorok.doc

Zkráceně lze tedy říci, že konspirační teorie jsou spíše hypotézami, vysvětlujícími události na základě domněnky o údajném spiknutí. Nejčastěji se jedná o skupinu osob nebo instituci, jež jedná v utajení, usilují o zamlčení pravdy, zisk nebo převzetí moci na úkor všeobecného dobra. Odlišení konspirační teorie od teorie reálné může být v některých případech obtížné, především pokud se jedná o snahu vysvětlit stále probíhající situaci, u níž prozatím neexistuje dostatečné množství informací nebo jednoznačných a prokazatelných důkazů.

Za příklad konkrétních konspiračních teorií šířených dezinformační kampaní Ruska můžeme uvést tvrzení, že ukrajinský Euromajdan byl ve skutečnosti zorganizován Spojenými státy¹⁰, nebo dokonce několik různých verzí spojených se sestřelením letu MH17¹¹.

---

¹⁰ Konspirační teorie opakovaně vyvrácena např. serverem StopFake. Dostupné online na <http://www.stopfake.org/en/324/>.

¹¹ Dostupné online na <http://www.stopfake.org/en/the-most-comprehensive-guide-ever-to-mh17-conspiracies/>.

5 JAK ROZPOZNAT DEZINFORMACE

Nejlepším a nejpřehlednějším zdrojem pro tuto část práce je server Zvol.si.info, mezi jehož zakladatele patří studenti Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Vycházím z něj tedy jako z primárního pramene. Tento projekt má za cíl naučit mladé lidi přemýšlet o informacích a novinářině a to, aby dokázali sami vyhodnotit, které články stojí za přečtení a které pouze dezinformují.

Podle takzvaného Surfařova průvodce po internetu tato příručka nemá nikomu radit, co má číst, ale čtenář má právě sám posoudit, jestli je článek kvalitní a stojí za to si jej přečíst, nebo jestli má manipulativní podtext a jeví se tedy jako nevěrohodný zdroj informací. Pro přehlednost je příručka rozdělena do pěti jednotlivých kategorií.

První z nich zahrnuje zdroje. Bez zdroje nemůže být žádná zpráva ani informace považována za něčím podloženou, natož pravdivou. Stejně tak je tomu v případě, že autor vychází ze zdroje nevěrohodného nebo o něm informuje jako o přísně tajném – je totiž docela pravděpodobné, že žádný neexistuje. Jak se tedy nenechat zmást popisuje následujících šest kroků. Za prvé je nutné nevěřit všemu, protože zdaleka ne všechno na internetu je pravda. Pokud nás informace nechává na pochybách, zda je pravdivá, je nejlepší ji zadat do internetového vyhledávače, protože pokud se jedná o informaci pravdivou a důležitou, bude určitě uvedena ve velkých světových médiích. Pokud však najdeme jen výsledky s dalšími tajnými zdroji, tato propaganda si hraje na „tichou poštu“. Ve třetím kroku je důležité vyhledávat jak zdroje, tak jména autorů. Je podezřelé, když novinář píše anonymně, cituje dalšího anonymního člověka nebo někoho, jehož jméno ve vyhledávači ve spojitosti s danou zprávou ani nelze objevit. Taktéž není studie jako studie, protože i ty se dají falšovat. Může se stát, že autoři na dezinformačních webech budou vycházet z nějakých pochybných studií, proto je opět důležité najít jména autorů dané studie a ověřit si je. Častým fenoménem je také situace, kdy jsou si dva články na různých serverech sami sobě navzájem zdrojem. Je dobré je tedy oba navštívit, zdali je to pravda i v daném případě. Posledním a nejdůležitějším krokem při rozpoznávání dezinformací je používat i takzvaný selský rozum, tedy vlastní mozek. Většinou totiž stačí se nad danou zprávou či informací zamyslet. Příklad špatně citovaného zdroje je uveden v příloze¹².

---

¹² Ukázka: Příloha 2. Zdroj online: www.zvol.si.info/manual

Ve druhé kategorii příručka pojednává o nástrojích využívaných pro dezinformace, konkrétně jde o svalování viny a nálepkování. Dezinformační weby podle nich umí využít faktu, že realita je složitá a náš mozek se jí pořád snaží zjednodušit. Propaganda proto často bývá jen představením komplikovaných problémů v nejjednodušší možné podobě, a navíc s jasným viníkem dané situace. Kvalitní články se tedy starají o přísun informací, zatímco dezinformační a propagandistické weby rovnou podsouvají odpovědi na předem dané otázky. Většinou to probíhá skrytě právě v podobě tzv. nálepkování kohokoliv, kdo zastává opačný názor (politici, jiná média, ostatní státy, osobnosti apod.). Pokud jsou nálepky použity již v titulku zprávy ve stylu lichotivé nálepky pro ty hodné, a naopak zlé pro viníky, článek nebude úplně v pořádku. Jak se tedy nenechat dezinformačními weby zmást ukazují následující čtyři kroky. Za prvé, pokud se objeví nový problém, je důležité se na něj dívat bez předsudků a bez bezhlavého přijímání podsouvání názorů z jiných stran. Opět platí pravidlo použít svůj vlastní mozek. Zbavit se nálepek je dalším řešením, protože tato slova neprezentují skutečné lidi ani názory, které mají. Kvalitní článek je plný argumentů, ne rádoby nenávislných útoků proti onálepkované skupině (příklad je uveden opět v příloze¹³). Důležité je také kombinovat různé zdroje. Pokud si nejsme jistí, jaké názory vlastně zastávají onálepkovaní lidé, je dobré si pročíst zdroje, které normálně nenavštěvujeme. Přeci jen znát názor druhého, i když s ním nesouhlasíme, patří k základu demokracie. Posledním krokem je pak nebát se obhájit, nebo naopak odsoudit něco, s čím sami ne/souhlasíme, pokud se jedná o ověřenou a pravdivou informaci. Příklad špatného titulku, který využívá nálepkování, je uveden v příloze¹⁴.

Vymyšlení faktů patří do třetí kategorie. Obrovské množství informací, které se dnes na internetu objevuje, je také přirozeným prostředím pro dezinformační weby, jež mimo jiné sázejí i na to, že v množství nejrůznějších článků už čtenář nebude schopen rozlišit, kde je pravda. Specifické pro dezinformační weby je to, že pokud se nic zásadního neděje, ani neproběhl žádný skandál, o kterém by mohly napsat, jednoduše si jej autoři propagandy vymyslí sami. Dezinformační weby začnou tuto zprávu šířit dál, ta přejde na sdílení na sociálních sítích a vznikne hoax, jehož pravdivost si pak ověří jen málokdo. Není výjimečné ani to, že opakovaným sdílením a vymyšlením nových článků na stejné

---

¹³ Ukázka: Příloha 3. Zdroj: <http://pravyprostor.cz/kdo-jsou-vlastne-slunickari/>

¹⁴ Ukázka: Příloha 4. Zdroj: <http://svobodnenoviny.eu/fantasmagorie-a-lzi-nizozemskych-vysetrovatelu-let-mh17-pry-byl-sestrelen-raketou-9m38-vypalenou-systemem-buk-ktery-byl-privezen-z-uzemi-ruske-federace/>

téma se opakovaná lež bude chtít stát pravdou. Jediným zaručeným receptem, jak těmto zprávám nenaletět, je neustále ověřovat fakta.

Čím dál častěji používanou formou manipulace ze strany dezinformačních webů je manipulace obrazovými prostředky. Navíc po jejich přidání do kontextu nemusí jít ani o záměrně upravené fotky. Tomuto druhu manipulace stačí spojit normální informaci s katastrofickým obrázkem a my si jej v hlavě přetvoříme na katastrofickou informaci. Příklad takového článku je opět uveden v příloze¹⁵ (vysvětlení: na Facebooku se začala šířit fotografie, na které mají být davy uprchlíků na střeše vlaku na nádraží v Chebu. Přestože již v komentářích u původního postu je doložena originální fotografie dokazující fotomontáž, sdílelo podvodný obrázek během jednoho dne více než 1 300 uživatelů. Totaž zmanipulovaná fotografie se opět rozšířila na sociální síti Facebook v lednu 2017. Tentokrát mělo jít o migranty vyhoštěné z Německa do České republiky. Média prý o situaci neinformují (klasická věta dezinformačních webů). Fotografie v nesprávném kontextu sdílelo opět více než 1 300 lidí. Dezinformační weby tuto fotografii přebíraly a přicházely se stále novými články a teoriemi s potvrzením pravdivosti právě v této fotografii a vznikl tak hoax). Cílem této manipulace je v lidech záměrně vyvolat silné emoce, nejčastěji strach nebo vztek, aby celý článek vnímali jinak než bez použití daných obrazových prostředků. Pokud už na takovou manipulaci narazíme, je dobré vědět, jak ji rychle odhalit a nenechat se zmást. Když se především po sociálních sítích začne šířit nějakým způsobem výbušná fotografie, nemusí to automaticky znamenat, že je to pravda. Většinou je to právě naopak. Stejně tak je důležité, jestli se u článku jedná pouze o doplněnou ilustrační, nebo skutečně manipulační fotografii. V druhém případě je dobré se po přečtení zamyslet, zda je informace v článku skutečně tak dramatická jako přiložená fotografie. Třetím krokem je pak ověření sdílení článku na jiných webech a porovnání fotografií, které na nich jsou použity. Nejlepším zdrojem k ověření jsou zahraniční tiskové agentury, jež o událostech informují a fotografie téměř vždy poskytují přímo z centra dění.

Pátou a poslední kategorií příručky je hra dezinformačních webů se strachem a emocemi. S kvalitní novinářinou tato dvě slova nemají nic společného. Titulky, které vzbuzují tyto emoce, jsou jen marketingovým tahem pro přitáhnutí pozornosti a zvýšení čtenosti článku, který je velmi pravděpodobně napsán za účelem manipulace se svými čtenáři.

---

¹⁵ Ukázka: Příloha 5. Zdroj: <http://www.hatefree.cz/blo/hoaxy/1134-uprchlici-cheb>

Proto je nejlepší si po přečtení článku, který v nás tyto emoce zanechá, jej přečíst ještě jednou a ověřit si právě tu část, která nás zvedla ze židle. Nejčastěji to bývají právě negativní oslovení a nálepky, po jejichž odstranění má článek téměř nulovou vypovídací hodnotu a nepřináší žádné relevantní sdělení. Nebezpečné jsou pak i dezinformační články či weby, které působí, že vědí, co se za vším skrývá. Probouzí tak v lidech pocit výjimečnosti a ti jim pak věří všechno, co napíšou. Poslední příklad této kategorie Surfařova průvodce po internetu je opět uveden v příloze¹⁶.

Mimo portál zvolsi.info se správné identifikaci šíření dezinformace se zabývala i Výzkumná služba Evropského parlamentu se zaměřením na odpovědnost poskytovatele těchto dezinformací¹⁷. Podle ní mají ti, kteří hovoří z pozice autority, povinnost zajistit, aby každá skutečnost, kterou veřejně prohlašují, byla ověřena a zajištěna jako správná, aby jejich reportování mělo zajištěnou rovnováhu, co se komentátorů týče, a aby byla zajištění důvěryhodnosti zdrojů věnována náležitá péče. Těmto třem povinnostem musí být věnována zvýšená pozornost, aby nedošlo z pozice médií i osobnostem veřejného života k šíření dezinformací.

Tyto teoretické znalosti rozpoznání dezinformací na internetu jsou prakticky ukázané v další kapitole této práce. Nyní na ně bude navazovat fungování ruského mediálního vlivu na českých webech.

---

¹⁶ Ukázka: Příloha 6. Zdroj: <https://www.lajkit.cz/zpravy/item/714-rusko-cina-shoda-varovani-usa-planuji-jaderna-valka>

¹⁷ Russia's disinformation on Ukraine and the EU's response. Dostupné online na [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/571339/EPRS_BRI\(2015\)571339_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/571339/EPRS_BRI(2015)571339_EN.pdf)

6 FUNGOVÁNÍ VLIVU RUSKA V ČESKÝCH MÉDIÍCH

Ruská federace vede dlouhodobě a systematicky dezinformační kampaň nejen v České republice, ale vesměs proti všem západním státům, kterou považuje za jeden z nástrojů svých hybridních snah. Jejich cílem je rozložit integritu Evropské unie i Severoatlantické aliance, ničit důvěru občanů vůči demokratickým institucím, a naopak zvyšovat podporu radikálních a extremistických sil s pozitivním vztahem právě k Ruské federaci. Podkladem tohoto tvrzení může být výrok ministra obrany RF Sergeje Šojgy, jenž roku 2015 prohlásil, že *„přišel čas, abychom si všichni přiznali, že slova, kamera, fotografie, internet a informace se obecně staly dalším typem zbraně, dalším typem ozbrojených sil.“*¹⁸

Tato kapitola primárně vychází z odborného podkladu¹⁹, jehož spoluautorem je Ondřej Kundra, investigativní reportér a vedoucí politické rubriky časopisu Respekt. Podle něj hlavní roli v prosazování svých zájmů v České republice hrají jednak političtí spojenci Ruské federace, jednak právě česká dezinformační scéna. Ta je v porovnání s ostatními státy rozvinutější a také obsáhlejší. Většinu pravděpodobně tvoří jednotlivci, kteří kombinují svůj osobní ekonomický zájem s minimální společenskou zodpovědností (jako např. okolí společnosti OUR MEDIA), osoby, které hledají jakési alternativy vůči samotnému systému (př. projekty podobné AC24) a ti, jež se především ideologicky vymezují vůči západním demokratickým zemím a jejich zahraniční politice, a tak nepřímo vyznávají režim a hodnoty Ruské federace (například okolí projektů podobných serveru Aeronet).

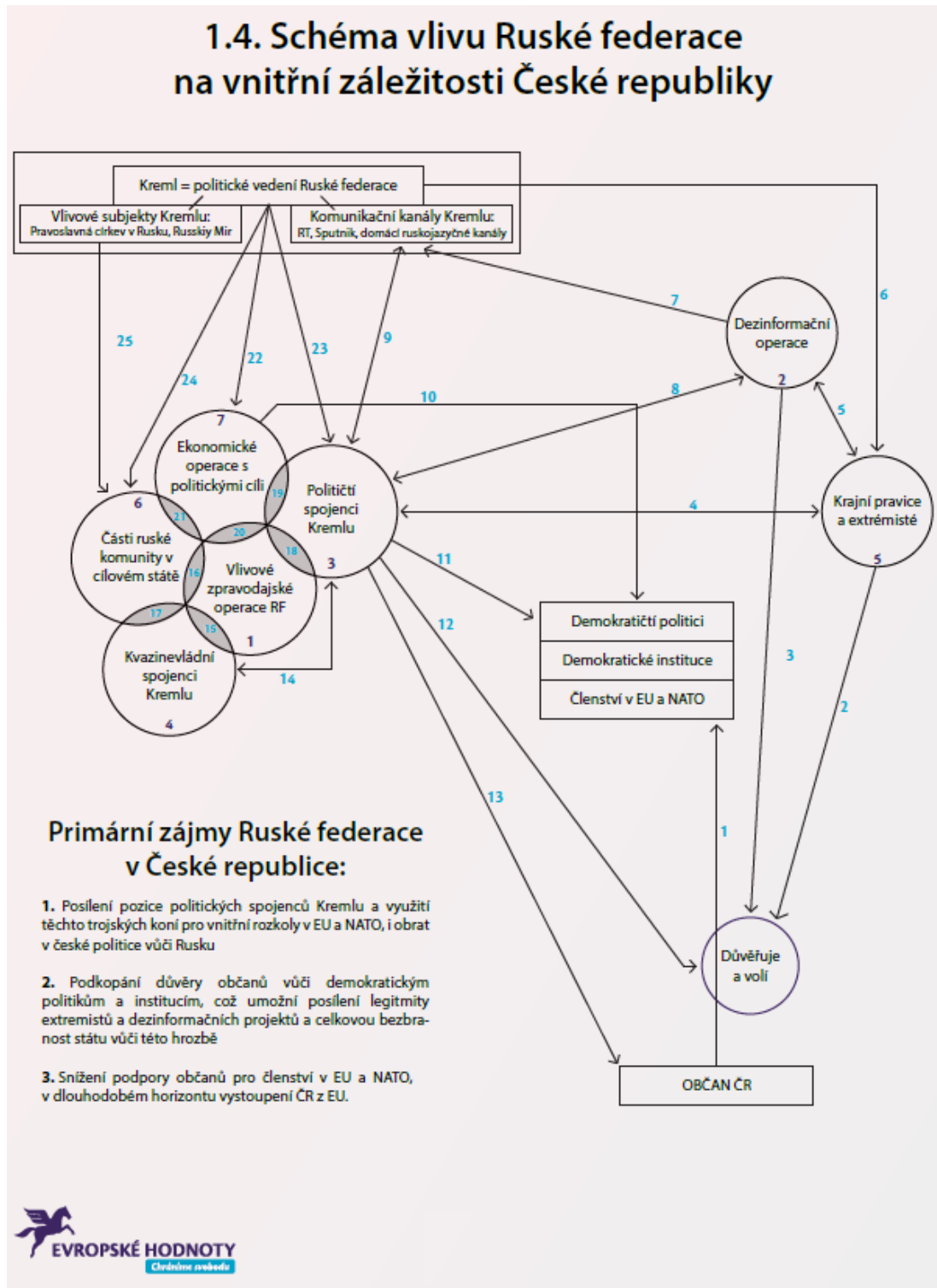
Pro ukázkou následuje Schéma vlivu Ruské federace na vnitřní záležitosti České republiky, z něhož se další text a jeho vysvětlení zaměřuje pouze na fungování vlivu Ruska v českém mediálním prostoru.

---

¹⁸ Zdroj: Doporučení pro budoucí českou strategii proti systematickým dezinformačním operacím cizích mocností. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/kw-dop/>

¹⁹ Zdroj: Schéma fungování vlivu Ruské federace v České republice. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/schema-fungovani-vlivu-ruske-federace-v-ceske-republice/>

6.1 Schéma vlivu Ruské federace na vnitřní záležitosti České republiky

Zdroj: <http://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/schema-fungovani-vlivu-ruske-federace-v-ceske-republice/>

Vysvětlivky

1. Demokracie stojí na tom, že občané důvěřují a volí (různé) demokratické politiky.
2. Extremisté zpochybňují demokratický stát a jeho zahraničně-politickou orientaci. Snaží se vytvořit dojem, že politický a mediální establishment jedná proti občanům ČR. V tom souzní se zájmem RF.
3. Autoři dezinformací manipulují důvěru občanů. Snaží se vytvořit dojem, že politický a mediální establishment jedná proti občanům ČR. V tom souzní se zájmem RF.
4. Krajní pravice a extremisté často podporují politiky, kteří jsou zároveň ke Kremlu submisivní. Podpora bývá příležitostně oboustranná - příkladem může být akce Zeman - Konvička v listopadu 2015.
5. Krajní pravice a extremisté se opírají o dezinformační projekty, čerpají z nich inspiraci a sami je sdílí. Dezinformační projekty jim zase poskytují platformu. Více na www.dezinformatori.cz.
6. Krajní pravice a extremisté inklinují k podpoře politiky Ruské federace, často v ní vidí vzor. Kreml je využívá pro svou domácí legitimizaci, zve je jako "pozorovatele" či návštěvníky na Donbas či na Krym, poskytuje jim pozornost a pocit důležitosti. Konexe mezi českou extremistickou scénou a RF pokrývá zpráva o stavu extremismu v ČR 2015 MVCR.
7. Dezinformační projekty často obhajují jednání Ruské federace, ať už přímo, nebo selektivním výběrem agendy. Komunikační kanály Kremlu jako RT nebo Sputnik jsou častým zdrojem inspirace pro dezinformační subjekty. Více na www.dezinformatori.cz.
8. Političtí spojenci Kremlu často sdílí výstupy dezinformačních projektů a sami je šíří a legitimizují. Dezinformační projekty na politické spojence Kremlu často odkazují a staví se do role jejich obhájců.
9. Političtí spojenci Kremlu sdílí výstupy komunikačních kanálů Kremlu (například mluvčí Miloše Zemana opakovaně sdílí Sputnik), šíří je a legitimizují do českého veřejného prostoru. Političtí spojenci Kremlu jsou na druhou stranu komunikačními kanály Kremlu vykrešlováni jako spojenci Vladimíra Putina, jsou tedy využíváni pro vnitro-ruskou legitimizaci Putinova režimu (www.kremlinwatch.eu).
10. Kreml se pokouší pomocí ekonomických operací s politickými motivy získávat vliv na demokratické politiky a získat některé z nich jako své spojence. Příkladem může být cesta Gerharda Schrödera do Gazpromu, případně jednání Martina Nejedlého (Lukoil).
11. Političtí spojenci Kremlu obvykle přímo útočí na demokratické politiky a to nejenom v zahraničně-politických otázkách. Zájem Kremlu je, aby byla veřejná legitimita jeho spojenců čím dál vyšší v porovnání s veřejnou podporou pro demokratické politiky, kteří nebývají submisivní vůči agresivním krokům Ruské federace, případně jim přímo vzdorují.
12. Političtí spojenci Kremlu přímo útočí na důvěru v demokratické politiky a instituce, ale zejména na důvěru a souhlas občanů se členstvím v EU a NATO. Souzní tak se zájmem Ruské federace, která má za cíl oslabit zakotvení dané země v euroatlantických bezpečnostních strukturách, nebo pomocí lokálních spojenců docílit vystoupení. Miloš Zeman požaduje vysáň referenda o vystoupení z EU a NATO, KSČM rozpuštění NATO a řada subjektů krajní pravice vystoupení z EU. Jejich domácí motivace tak souzní se dlouhodobým zájmem Ruské federace.
13. Političtí spojenci Kremlu prakticky tlumočí některé klíčové pozice vedení Ruské federace českému domácímu obyvatelstvu. Stávají se mluvčími ruské interpretace světového dění pro občany ČR, ale i mezinárodní scény. Političtí spojenci Kremlu většinou sdílí ruskou interpretaci dění na Ukrajině, často popírají, omlouvají či snižují ruskou intervenci na území Ukrajiny, legitimizují ruskou interpretaci ruské intervence v Sýrii, sdílejí pozici Kremlu k USA či NATO. Domácí obyvatelstvo tak často slyší Putinova slova, jen pronášená hlasem jeho českých spojenců a spoluhráčů.
14. Političtí spojenci Kremlu často spolupracují s nevládními aktéry jednajícími také v zájmu Kremlu, obvykle je legitimizují. Typickým příkladem je pořádání seminářů "Institutu slovanských strategických studií" na parlamentní půdě poslanci KSČM a Úsvitu, případně účast ředitele zahraničního odboru KPR Hynka Kmoníčka jako řečníka na akci ISSS.
15. Míra provázanosti nevládními aktéry jednajícími v zájmu Kremlu a ruskými zpravodajskými a vlivovými operacemi není v Česku dostatečně zmapována. Ze zpráv baltických bezpečnostních složek víme, že jsou tyto aktéři obvykle využíváni pro vlivové operace ruských zpravodajských služeb.
16. Vybrané části ruské komunity žijící v ČR jsou využívány pro operace ruských zpravodajských služeb. Veřejně známý je případ agenta Rachardža, který z prostředí českých armádních špiček získal množství citlivých poznatků a následně uprchl do Ruska. Známým případem vlivového projektu jsou aktivity časopisu Arték, který se po ruské anexi Krymu stal hlasnou troubou ruské propagandy. Neobjasněným případem je například role společnosti BigBoard Praha v podpoře kampaně iniciativy "Ne zakladám".
17. Vybrané části ruské komunity se mohou účastnit práce nevládních aktérů jednajících v zájmu Kremlu. Konkrétním případem jsou aktivity podnikatele Ivana Sokolova, který se podle svých slov účastnil aktivit "Institutu slovanských strategických studií".
18. Ruské zpravodajské služby se pokoušejí vlivovými operacemi ovlivňovat jednání politických spojenců Kremlu, případně získávat další významné osoby pro vědomou či nevědomou spolupráci. Typickým příkladem je proces, kterým začal Putinův spolupracovník Vladimir Jakunin zpracovávat Miloše Zemana a Václava Klause. Ti se v mezitím stali obhájci Ruské federace v českém i mezinárodním prostředí, což samozřejmě není výsledkem pouze Jakuninových aktivit. Zeman je pravidelným účastníkem Jakuninových akcí, Klaus dokonce předsedou boardu Jakuninova berlínského institutu.
19. Průnik mezi ekonomickými operacemi s politickými cíli a politickými spojenci Kremlu v Česku vidíme například v osobě Martina Nejedlého - dlouholetého jednatele společnosti Lukoil a hlavního ekonomického poradce prezidenta Zemana. Firma Lukoil dále platila například překlad Klausovy knihy Modrá, nikoliv zelená planeta.
20. Průnik mezi vlivovými operacemi ruských zpravodajských služeb a ekonomickými operacemi s politickými cíli není v Česku dostatečně zmapován. Zájem investigativních novinářů a kontrarozvědky by měl směřovat právě na subjekty a zájmy obklopující Kancelář prezidenta republiky a zejména osobu hlavního ekonomického poradce prezidenta ČR Martina Nejedlého.
21. Průnik mezi ekonomickými operacemi s politickými cíli a částmi ruské komunity v Česku zatím není dostatečně zmapován. Známá avšak nerozkrta je role společnosti BigBoard Praha v podpoře kampaně iniciativy "Ne zakladám", nebo role ruskými občany vlastněné společnosti EKO Velari, která provozuje dezinformační projekt Eurodenik.cz.
22. Ekonomické operace ruských entit s politickými zájmy bývají přímo či nepřímou dirigovány z mocenského okruhu Kremlu. V evropském prostoru tak operují společnosti jako je Gazprom, Rosatom, nebo Rosněf. V českém případě bylo ve hře o rozšíření JE Teřín konsorcium Mir.1200 vedené Rosatomem.
23. Kreml své spojence podporuje mediálně, ideologicky, nebo i finančně. Svým spojencům nabízí pocit důležitosti a pokouší se jim nabízet symbolicky silnou platformu. Političtí spojenci Ruské federace jsou pak zpětně využíváni pro domácí legitimizaci Kremlu v ruskojazyčném prostoru.
24. Kreml využívá existence ruských komunit v cizích státech. V Gruzii, na Ukrajině či v baltických státech využívá jejího "ohrožení" pro ospravedlnění svých zahraničně-politických kroků, nebo jako nástroj své propagandy.
25. Kreml využívá svých vlivových subjektů jako jsou části pravoslavné církve nebo politické operace maskované jako kulturní aktivity pro ovlivňování ruské komunity v cizí zemi. Samotná pravoslavná církev je často využívána jako nástroj pro šíření politické agendy pod rouškou náboženství.

Zdroj: <http://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/schema-fungovani-vlivu-ruske-federace-v-ceske-republice/>

V České republice existují mediální projekty provozované či podporované Ruskou federací, které pomocí dezinformačních metod rozšiřují vždy konkrétní sdělení, korespondující s její politickou pozicí a cíli. Mimo oficiálně přiznané projekty

jako například RT (dříve Russia Today) nebo Sputnik existuje řada dalších projektů, spolupracujících přímo či nepřímo v zájmu RF minimálně na ideologické bázi. Podle autorky Eline Gordts pro zpravodajský server The Huffington Post jsou právě média RT i Sputnik přímo vlastněná a řízená politickým režimem RF a plní tak roli vykonavatelů pokynů svých politických nadřízených²⁰. České dezinformační projekty bez známé přímé vazby na RF (podle Ondřeje Kundry, který se už téměř dva roky snaží rozkrýt vlastnickou strukturu a financování serveru Aeronet, je právě zjištění přímých vazeb velice obtížné) obvykle zmiňují snahu objektivně informovat – dle jejich slov proti cenzuře politické korektnosti, nebo proti americké či bruselské propagandě, kterou připisují právě oficiálním a tradičním médiím. Mimo tyto snahy se může jednat taktéž o osobní psychologickou motivaci boje proti systému (příkladem může být Protiproud nebo server AC24), nebo o motivaci vedené ekonomickým ziskem (jako Parlamentní listy). Je zřejmé, že cílem serverů ovládaných RF je šířit její zahraniční politiku do cílových států, což mimo jiné potvrzují i prohlášení představitelů RF. Média, jež sama sebe považují za takzvaná alternativní, často plní roli spoluhráče nepřímo plnícího zájmy Ruska. Mezi jejich nástroje vykonávání této role patří vytváření určité agendy (například konspiračních teorií), neustálé opakování a utvrzování cílové populace daného státu o pravdivosti tvrzení z pozice ruských médií (například informování o vývoji událostí na Ukrajině po roce 2014), nebo vytváření umělého tlaku na určitá témata, jako byla pražská kampaň proti islámu a migraci ze 6. února 2016 podložená videem, jež prezentuje údajnou státními složkami připravenou provokaci v podobě zinscenovaného sporu mezi dvěma názorově protichůdnými skupinami²¹.

6.2 Vybrané metody a nástroje proruské dezinformační kampaně v ČR

Hlavním zdrojem této části práce je článek Romana Mácy, jenž působí jako spolupracovník redakce Manipulatori.cz a zároveň vede svůj vlastní blog na portálu iDnes.cz, z něhož vycházím.

Fakt, že v České republice je ruská propaganda na vzestupu, je zřejmý. Upozornil na ni i mluvčí české kontrarozvědky BIS Jan Šubert se slovy „...*shodné rysy propagandy*“

---

²⁰ Huffington Post, How Russian President Controls the Media, 24. 10. 2015, WWW: http://www.huffingtonpost.com/entry/vladimir-putin-russia-news-media_us_56215944e4b0bce34700b1df

²¹ Blogger stopoval, kdo stál za pražskou kampaní proti islámu a migraci. Dostupné online na <http://neovlivni.cz/blogger-vystopoval-kdo-stal-za-prazskou-kampani-proti-islamu-a-migraci/>

totalitních a autoritářských režimů obecně lze označit. Prvořadým úkolem propagandy režimů s mocenskými ambicemi je vrážet klín, rozdělovat a štěpit, pomlouvat instituce a vlády, vytvářet chaos a destabilizovat.“²² Dodává, že ve výroční zprávě BIS již z roku 2013 lze najít informaci o tom, že se Rusko snažilo využít otevřeného i utajeného politického, společenského i mediálního vlivu k podpoře svých ekonomických zájmů. Proto se následující text věnuje vyjmenování a popisu vybraných metod a nástrojů, se kterými se čtenář v mediálním českém prostoru může nejčastěji setkat.

6.2.1 Proruské zpravodajské portály

Proruské zpravodajské portály v České republice jsou natolik viditelné, že o nich vydal reportáž i anglický server BBC News. Ten v ní informuje o narůstajícím počtu těchto alternativních médií a poukazuje na fakt, že vzhledem k historii našeho státu spojené s lety 1948 až 1989 pod sférou Sovětského vlivu tato propaganda v Čechách vyvolává obavy²³. Tato alternativní proruská média jsou specifická v tom, že vzájemně čerpají jeden z druhého a publikují na nich ideologicky smýšlející autoři. Kvůli tomu, že citují jen z druhého postupně vzniká kolotoč, u kterého se dá jen těžko dojít k tomu, kdo je pravým původcem dané zprávy. Obdobná technika, u níž je těžké odhalit prvotní zdroj, je v podstatě využívána u šíření hoaxu, jehož fungování je vysvětleno v první kapitole. Vzhledem k podobnému fungování zprávy z proruských portálů proto velice často bývají právě těmito hoaxy. Viditelným paradoxem ovšem je, že ačkoliv vznikají na těchto portálech, ony samy tvrdí, že nazývají věci pravými jmény a informují bez jakékoliv manipulace. Stejně tak se jejich neobornost často skrývá za zvučnými a majestátními jmény, které mají zmást příjemce jejich informací (např. Parlamentní listy). Neustále se opakující citace z takových zdrojů pak čtenářům dávají pocit, že dané informace pocházejí z kvalitních a ověřených zdrojů. Jednotlivým serverům a jejich fungování se podrobněji věnuje následující kapitola.

6.2.2 Audiovizuální propaganda

Mimo různé zpravodajské portály se proruské propagandě věnují i různé Youtube kanály a další audio/video zdroje. Zmíňme například kanál České nezávislé televize, jíž zastupuje Youtube účet pod názvem svobodnatv. Její neobornost a prvky podtrhující

---

²² Rusko vypustilo propagandistický Sputnik, nově má i českou verzi. Dostupné online na http://zpravy.idnes.cz/novy-rusky-web-sputnik-0vk-/domaci.aspx?c=A150306_153503_domaci_jw

²³ BBC varuje: Proruská propaganda je v Česku na vzestupu. Dostupné online na <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1517452-bbc-varuje-proruska-propaganda-je-v-cesku-na-vzestupu>

fakt, že se o státní médium nejedná, můžeme připsat například tomu, že moderátor hojně využívá k popsání Američanů slova „Amíci“, v reportážích nejsou skryta sprostá slova a velmi často k předávání informací moderátor používá různé slovní hříčky a posměšky (příklad reportáže, která vykresluje USA ve špatném světle a RF naopak jako někoho, kdo má podporu u svých spojenců, ukazuje reportáž Studio REPORT z 20. 1. 2017 zabývající se právě informační válkou mezi těmito dvěma velmocemi. Je možné ji zhlédnout online na www.youtube.com/user/svobodnatv/videos a alespoň pro představu uvádím krátký úryvek z této reportáže: „*mezi Ruskem a USA probíhá zuřivá informační válka s cílem získat na svoji stranu co nejvíce ze světového veřejného mínění. Jedna i druhá strana se snaží prezentovat činnost informačního protivníka v co nejpříznivějším světle. Výhodou USA je ovládnutí mainstreamových médií, pomocí kterých libovolný počin vlády Ruské federace předestřou světu jako agresi, narušení základních lidských práv, svévolný a nekompetentní avanturismus pramenící právě z jakési patologické touhy aktuálních ruských vůdců po obnovení Sovětským svazem nenávratně ztracených velmocenských pozic Ruské federace. Výhodou Ruska je větší schopnost předvídat možné konání nejen protivníka, ale jeho potenciálních partnerů, otevřeně se zaměřit na zveřejňování pravdivých informací, dobře načasovat průnik informací mezi publicisty, takže se jim velmi úspěšně daří kompromitovat tendenčně podsouvané a komentátory překrucované zprávy. Jejich mimořádným pomocníkem je internet a také překvapivá akční schopnost, například řešit zdánlivě bezvýchodné situace velmi pohotovými a efektivními zásahy konvenčních ozbrojených sil, včetně tedy veřejně a také celosvětově demonstrováná je například od začátku října 2015 v Sýrii, což všichni bedlivě sledujeme²⁴.“)* Na příkladu tohoto úryvku je zřejmý postoj tohoto média ke Spojeným státům americkým i Ruské federaci a za seriózní zpravodajství tento komentář považovat rozhodně nelze.

6.2.3 Sociální sítě

Sociální sítě jsou místem, na kterém ruská propaganda nejen vzniká, ale zároveň se šíří nejrychlejším způsobem, především na sociální síti Facebook, kde lidé mohou pod svými profily sdílet články právě z alternativních proruských webů a zároveň vytvářet stránky pod názvy, které sympatizanty režimu Ruské federace přitáhnou, a na nich pak sdílejí další obsah. Jednou takovou stránkou je „Chceme, aby ČR vystoupila z EU a připojila se k Ruské federaci,“ jejíž název vypovídá o jednom z hlavních cílů ruské dezinformační

---

²⁴ Studio REPORT 20. 1. 2017. Dostupné online na <https://www.youtube.com/watch?v=1N8HAthC6Ug>

kampaně. V současnosti má tato stránka téměř 4 000 lajků a její popis zní následovně: „EU je kapitalistické společenství zotročující obyčejné lidi. Jedině Ruská federace je zárukou míru, prosperity a stability²⁵.“ Obsah, který se na stránce objevuje, je sdílen jednak z českých i zahraničních proruských médií, jednak k manipulaci slouží popisky administrátora ke sdíleným článkům²⁶.

6.2.4 Falešné účty

Pod falešným účtem rozumíme účet člověka, který se nevydává sám za sebe, ale buď používá jméno vymyšlené, nebo nějakou přezdívku. Jedna osoba většinou spravuje těchto falešných účtů více, aby dosáhla rozprouzení konverzace nebo získala podporu svého tvrzení od na první pohled i jiných lidí. Roman Máca, který sleduje komentáře člověka skrytého pod těmito účty, vysvětluje, že pokaždé začnou psát a komentovat ve stejný čas a stejně tak ve stejnou dobu psaní ukončí, navíc jsou v dané diskuzi vždy přítomni oba dva. Samozřejmě může jít o náhodu, ale po opakovaném pozorování by to bylo přinejmenším podivné. Oba profily vyjadřují stejné myšlenky a pokaždé spolu vedou konverzaci, používají stejný styl psaní, stejné emotikony atp. Právě tohle vede k domněnce, že se jedná o stejného člověka. Neméně častý jev je ten, že tito takzvaní proruští trollové pracují ve dvojici či trojici, kdy jeden podporuje druhého a třetí jim taktéž přitakává. Že se jedná o falešné jméno už je dohledatelné jednodušeji, protože každý z nás působí i na několika portálech zároveň (např. platforma Facebook, LinkedIn, Twitter apod.) a mělo by proto být možné si tohoto člověka dohledat. V případě falešných účtů však nikoho jinde než na daném serveru (např. v komentářích pod příspěvky na jednom internetovém serveru) nebo pouze v síti těchto alternativních médií nenajdeme. Ukázka takového jednání, které vyzoroval během dvou týdnů právě autor článku, ze kterého vycházím, je uvedena opět v příloze²⁷. Jedná se o diskuzi pod tématem ztráty ruského trhu výrobců potravin v EU kvůli uvaleným sankcím. Protože má autor pracovní zkušenosti i z oblasti bezpečnosti internetu, ovládá techniky vyhledávání informací o lidech, kteří se pod těmito falešnými účty skrývají. Sám vysvětluje, že troll většinou udělá nějakou chybu (například zapomene, že má uložený nějaký odkaz na jiný účet, podřekne se atp.), a tak se dá dostat k informacím o osobě, která sedí na pomyslném druhém konci počítače. Právě tak zjistil

---

²⁵ Zdroj: https://www.facebook.com/pg/Chceme-aby-ČR-vystoupila-z-EU-a-připojila-se-k-Ruské-federaci-546768782102266/about/?ref=page_internal

²⁶ Viz Přílohy 7 a 8.

²⁷ Ukázka: Příloha 9.

totožnost osoby pod těmito dvěma falešnými účty (pozn. vysvětlení a více údajů o ní lze dohledat na jeho blogu, který je podkladem pro tuto část práce²⁸).

6.2.5 Přizpůsobení místním podmínkám

Sjednocovacím bodem ruské propagandy pro všechny využívané portály, servery i sociální sítě je podle Ivany Smoleňové jednoznačně perfektní lokalizace a přizpůsobení místním podmínkám. Z pohledu celé Evropy se informační a mediální útoky Ruska neprojevují pouze jednostrannou strategií, ale spíše velkým množstvím lokalizovaných kampaní, které jsou samozřejmě dokonale přizpůsobeny jednotlivým zemím s cílem splynout s prostředím a stát se nenápadnými. Přesně tak se ruským a proruským médiím daří zasahovat do nejcitlivějších míst různých skupin a komunit. V některých případech tento postup využívá očividně lživé nebo konspirační teorie, jindy je téměř nerozpoznatelný od relevantní kritiky tamějších problémů a různých společenských napětí. V České republice jsou podle ní právě nedostatek transparentnosti a neprůhlednost nejsilnějšími charakteristikami ruských dezinformací. Pouze na několik výjimek jsou tyto servery anonymní a není jasné, kdo za nimi stojí. Protože si v dnešní době může založit web kdokoli, začít psát o věcech, které lidi zajímají, a poté se nazvat alternativním médiem, je obtížné prozkoumat pozadí těchto serverů, a to především v případech, jejichž domény jsou registrovány v zahraničí. Právě proto zůstává původ většiny proruských zaměřených médií neznámý. Interpretace ideologického zaměření je však podstatně jednodušší²⁹.

6.3 Shrnutí fungování české dezinformační scény

Poznatky ze sledování fungování české dezinformační scény můžeme rozdělit opět do několika hlavních bodů. Z předchozího textu je jasné, že většina českých dezinformačních webů je netransparentních. U většiny z nich nelze dohledat jejich provozovatele, pravá jména autorů či autory všeobecně, nelze rozkrýt jejich financování a chybí uvedené pravdivé kontaktní údaje. Taktéž velmi často dochází k citování odborníků a analytiků k vyjádření podpory obsahu článku, kteří buď neexistují, nebo jde o lidi, kteří jsou jako odborníci dokresleni, případně je o nich zatajena nějaká informace, která by danému člověku mohla ubrat na důvěryhodnosti. Takový případ

---

²⁸ Vybrané metody proruské propagandy v ČR. Dostupné online na <http://maca.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=472409>

²⁹ Proruské dezinformační kampaně: Perfektní lokalizace a přizpůsobení místním podmínkám. Dostupné online na <http://www.stopfake.org/cz/proruske-dezinformacni-kampane-perfektni-lokalizace-a-prizpusobeni-mistnim-podminkam/>

se objevil u odborníka na migrační krizi, analytika Davida Ickeho, bývalého fotbalisty, který je známý svým prosazováním teorie, že svět ovládají takzvaní reptiliáni, hmyzí humanoidi³⁰. Tyto dezinformační weby bývají obsahově velmi často provázané z důvodu citování jeden druhého. Často je tedy problematické zjistit, ze kterého z dezinformačních webů informace původně pochází. Taktéž není ojedinělým případem, že české weby přebírají zprávy ze zahraničních zdrojů obdobné povahy (např. server Sputnik existující ve více evropských státech nebo televizní zpravodajství RT). Typické manipulační techniky popsané výše se objevují také na všech dezinformačních webech s jedinou rozdílností ve své expresivitě a vulgaritě (například Vlastenecké noviny jsou daleko vulgárnější než server Aeronet). Kromě přebírání zpráv ze zahraničních zdrojů dochází i k překrucování článků z takzvaných mainstreamových médií. Typickým rysem je citace původních věrohodných zdrojů (např. The Guardian, The Independent), ovšem interpretace a přenos informace do alternativních médií už přebírá cíle manipulovat se čtenářem buď proti západním institucím a hodnotám, nebo přímo ve prospěch Ruska. Výsledkem takového nesprávného převzetí informace může skončit v článku s titulkem, že dle výpovědi bývalého agenta CIA americký prezident Barack Obama záměrně vytvořil Islámský stát, aby měl záminku vpadnout do Sýrie³¹. Konspirační teorie, na kterých některé dezinformační weby přímo stojí, patří do společného jmenovatele nejen české dezinformační scény. Příkladem je mnoho, ovšem zpráva nejvíce bijící do očí pochází z roku 2015 a informuje o tom, že Adolf Hitler údajně zinscenoval vlastní sebevraždu, odjel do Jižní Ameriky a v Německu nyní vládne jeho dcera Angela Merkel³². Vzhledem k relativně limitovanému zaměření dezinformační scény, co se témat týče, a omezenému množství autorů je zvláštní, že existuje tak objemné množství dezinformačních projektů (často se jedná o weby, které jsou amatérsky zpracované, blogy založené na aktivitě malé skupinky lidí, jejichž texty jsou mnohdy nesprávné nejen obsahově, ale i gramaticky. I přes tuto nízkou kvalitu šířených informací si mnohé z těchto webů udržují svou čtenářskou základnu a měsíčně publikují vysoké

---

³⁰ Zdroj: <http://www.collective-evolution.com/2013/10/17/david-ickes-theory-of-the-reptilian-human-hybrid-apocalypse/>

³¹ Zdroj: <http://www.nwoo.org/2016/04/11/cia-agent-priznava-obama-vytvoril-isis-aby-vpadnul-do-syrie/>

³² Zdroje: <http://ac24.cz/zpravy-ze-sveta/7177-konspiracni-teorie-se-siri-internetem-nemecka-kanclerka-angela-merkelova-je-udajne-dcera-hitlera> a <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/politika/2322-na-stope-teorie-ktera-neni-tak-silena-jak-vypada-jake-geny-nosi-andel-ktery-si-vsima-evropsky-rasovy-experiment-pokracuje-tajny-denik-doktora-clauberga-umele-oplodneni-v-ndr-svedci-hitler-zemrel-v-brazilii.htm>

množství textů, které pak mezi sebou sdílí jak na webových stránkách, tak na sociálních sítích.)

Podle Kremlin Watch Report z července 2016 jeho tým odhaduje, že přímou tvorbou dezinformací na české scéně se pravidelně zabývá zhruba sto jednotlivců. V návaznosti na svá předešlá zkoumání i práci některých českých investigativních novinářů zároveň odhaduje, že je známá pouhá třetina tvůrců dezinformací. Podle dat, kterými tým disponuje, zhruba jedna čtvrtina dotázaných obyvatel České republiky uvádí, že věří více alternativním médiím (z nich Parlamentní listy, AC24.cz a PrvníZprávy.cz) než těm tradičním (zastoupeným Českou televizí, Českým rozhlasem nebo Hospodářskými novinami). Závěry vyplývají ze zjištěných dat sociologického šetření provedeného v červnu 2016 agenturou STEM³³.

---

³³ 20 poznatků o fungování české dezinformační scény. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu-2/>

7 SEZNAM ČESKÝCH DEZINFORMAČNÍCH WEBŮ

Seznamů českých dezinformačních webů existuje hned několik. Jeden z nich vytvořil slovenský středoškolský učitel a aktivista Juraj Smatana. Spolu s dalšími aktivisty provozuje portál ekoforum.sk, na kterém mimo jiné zveřejňují různé připomínky a petice, se kterými může přijít kdokoliv. Právě po přijetí jedné petice proti tzv. juvenilní justici začal sbírat informace o tomto problému a většina zdrojů, které o něm informovaly, byla buď anonymní, nebo se věnovala článkům s podobným obsahem. Některé z nich se věnovaly tomuto tématu, jiné zase jiným konspiračním teoriím. Jejich společným bodem bylo vykreslování Ruska jako duchovní země a Západ naopak jako rozvrácené společnosti³⁴. Tak vznikla myšlenka vytvořit seznam celkem 42 stránek v češtině i slovenštině (pozn. českých webů v seznamu je celkem 13 a víceméně korespondují s druhým seznamem, ze kterého tato část práce vychází), které jsou dle slov pana Smatany „*sice anonymní, ale přitom jejich zprávy mají velmi profesionálně vytvořený obsah.*“³⁵ Ve zkratce je identifikuje jako weby, které šíří ruské lži.

Další seznam na portálu dezinformatori.cz zahrnuje celkem 42 čistě českých prokremelských webů. Kompletní studie³⁶ jednotlivé weby rozřazuje do tří skupin podle formátu publikování informací na zpravodajský formát, diskuzní formát a pouhé přebírání informací z jiných zdrojů s žádným vlastním originálním obsahem. Tato studie obsahuje analýzu webů se sledovanými články za období duben 2016. Zaměřuje se vždy na platformy, na kterých daný server funguje, na jeho poslání, dostupné informace o autorech (resp. celé redakci), jeho vlastnické strukturu i financování, a především charakterizuje jejich obsahovou formu. Protože v analýze zpracované na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity autoři vycházejí ze serverů parlamentnilisty.cz, ac24.cz, svetkolemna.info a cz.sputniknews.com, vychází i charakteristika několika příkladů z tohoto seznamu českých dezinformačních webů právě z těchto nejčtenějších serverů, zmiňovaných v souvislosti s šířením proruský orientované kampaně, obrannou politikou Ruské federace a zastáváním jejich názorů. Tři ze zmíněných serverů v této kapitole patří do skupiny zpravodajského formátu, přičemž do jejich hlavní náplně patří

---

³⁴ 42 českých a slovenských webů, které šíří ruské lži. Dostupné online na <http://echo24.cz/a/isYwV/42-ceskych-a-slovenskych-webu-ktere-siri-ruske-lzi>

³⁵ Proruskú propagandu o zhýralom západe u nás šíri 42 webov. Dostupné online na <https://dennikn.sk/57740/prorusku-propagandu-o-zhyralom-zapade-u-nas-siri-42-webov/?ref=hlv>

³⁶ Fungování českých dezinformačních webů. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu-2/>

publikace zpráv, jejichž část koresponduje s definicí dezinformace (ac24.cz, svetkolemnas.info a cz.sputniknews.com), zatímco web parlamentnilisty.cz podle této studie patří mezi dezinformační platformy, jejichž obsah je z velké části tvořen názorovými texty a komentáři, a vysvětlení jejich dezinformování veřejnosti je složitěji prokazatelné. Postoje a názory uváděné v článcích na těchto serverech jsou často založené na lživých informacích, které jsou prezentovány jako fakta, nehledě na téměř neexistující žurnalistickou etiku těchto webů.

7.1 AC24.cz

Server AC24.cz je dle svého poslání alternativou k oficiálním zdrojům informací, jež se nebojí si klást i nepříjemné otázky. Za důvody svého vzniku považuje, že „česká mediální scéna podléhá propagandě mocenských kruhů, myšlenkové lenosti a zjednodušené představě světa do té míry, že se na stránkách novin a v televizním zpravodajství málokdy dozvíme něco podstatného o dění v dnešním světě, který prochází obrovskou revolucí na všech úrovních. Nechceme stavět svou existenci na kritice kolegů-novinářů, ostatně v redakcích pracuje řada schopných a čestných lidí, ale bohužel celkové vyznění "mainstreamových" médiích je tristní. Zkoumáme kriticky události na světové a domácí politické scéně, přemýšlíme, co se děje na pozadí událostí. Dáváme prostor provokativním hlasům. Nabízíme čtenáři prostor k porovnávání a přemýšlení. AC24 v žádném případě nevolá po anarchii, odsuzuje nesnášenlivost a násilí, ale zároveň nechce slepě poslouchat mainstream médií politiky a intelektuálních médií, neboť je zjevné, že po devadesátých letech, které proběhly ve znamení vítězství Západu a demokracie, došlo k velkému vystřízlivění³⁷.“ Ze závěrů studie vyplývá, že tento portál byl založen na konci roku 2011 a zabývá se především celosvětovým děním s častějším výskytem vývoje na Ukrajině a v Sýrii. Charakteristikou většiny publikovaných článků (za duben celkem 128) je neoznačení autora. Oficiálním zakladatelem a provozovatelem serveru AC24.cz je Ondřej Geršl, který vysvětluje založení domény na popud špatné informovanosti veřejnosti o útocích rebelů v Libyi tradičními médii³⁸. Později roku 2014 uvedl, že mimo něj se na spravování webu podílejí ještě tři externisté³⁹. Financování

---

³⁷ Poděkování čtenářům AC24. Dostupné online na <http://www.ac24.cz/zpravy-z-domova/299-podekovani-ctenarum-ac24>

³⁸ Temný blogger povstal. Dostupné online na <http://www.ac24.cz/images/zen.pdf>

³⁹ Ondřej Geršl: Na AC24.cz píšeme tak, jak nám dovolí naše současná úroveň vědomí. Dostupné online na <https://mladypodnikatel.cz/ondrej-gersl-rozhovor-o-ac24-t11020>

serveru probíhá z reklam a darů, které čtenáři mohou zasílat na uvedený účet, a z časopisu Vědomí, jenž k webu patří jako tištěná alternativa.

Server AC24.cz patří na první místa české dezinformační scény, protože šíří informace z nepodložených zpráv nebo špatnou interpretací či překladem například ze seriózních cizojazyčných médií The Independent nebo The Guardian. Pomiňme, jestli se jedná o chybu autorů či záměrné překrucování; při opakovaném výskytu této formy přebírání informací lze médium určit za šířitele dezinformace. Uvedme tedy praktické příklady takového počínání. V lednu roku 2016 web vydal článek o tom, že Američané z vojenského cvičení na Ukrajině vytvořili trvalou americkou vojenskou základnu, což je v rozporu s ukrajinskou ústavou⁴⁰. Ve skutečnosti však šlo o takzvanou Společnou mezinárodní tréninkovou skupinu vedenou americkými silami na podporu Ukrajiny⁴¹. Jen o pár dní později se server opět zaměřil na spolupráci Ukrajiny se Spojenými státy. Pod titulkem „Americká laboratoř na Ukrajině „vypustila“ smrtící virus: 20 mrtvých a 200 vážně zraněných“ vydal článek o tom, že z jedné americké laboratoře poblíž města Charkov unikl zřejmě smrtící virus kalifornské chřipky. Ve zprávě, jejíž název ani zdroj nejsou citovány, uvádí že *„během krátké doby zemřelo 20 ukrajinských vojáků na smrtelný virus, proti kterému stále neexistuje farmakologická léčba. Víc než 200 dalších vojáků muselo být hospitalizováno v nemocnici. Tajná služba Doněcké lidové republiky oznámila, že kalifornská chřipka se rozšířila ze stejného zařízení, ve kterém byl tento virus zkoumán. Laboratoř se nachází v blízkosti města Charkov a je řízena americkými vojenskými odborníky*⁴².“ V závěru tohoto článku je ještě uveden poznatek, že lékaři prozatím nebyli schopni určit kmen viru, protože laboratoř leží v části ovládané separatisty. Nicméně virus, o kterém článek pojednává, byla ve skutečnosti prasečí chřipka, jež se ve východní části Ukrajiny šířila z důvodu nedostatečné osvěty očkování⁴³. Obdobných příkladů je možné najít daleko více.

Mimo ukázky o špatné interpretaci skutečnosti server také velmi často publikuje články přeložené ze zdrojů Sputnik, RT nebo proruských serverů Breitbart, Zerohedge

---

⁴⁰ Skvělý trik moderní doby. Vojenské cvičení na Ukrajině se proměnilo na americkou základnu. Dostupné online na <http://www.ac24.cz/zpravy-ze-sveta/7331-skvely-trik-moderni-doby-vojenske-cviceni-na-ukrajine-se-promenilo-na-americkou-zakladnu>

⁴¹ Joint Multinational Training Group-Ukraine. Dostupné online na <http://www.eur.army.mil/jmtg-u/>

⁴² Americká laboratoř na Ukrajině „vypustila“ smrtící virus: 20 mrtvých a 200 vážně zraněných. Dostupné online na <http://ac24.cz/zpravy-ze-sveta/7350-americka-laborator-na-ukrajine-vypustila-smrtici-virus-20-mrtvych-a-200-vazne-zranenych>

⁴³ Flu Virus Is New Killer In Eastern Ukraine. Dostupné online na <http://www.rferl.org/a/ukraine-flu/27503591.html>

či Whatdoesitmean (pozn. tento server zveřejňuje spousty konspiračních teorií, které často odkazují na neexistující dokumenty Ministerstva obrany RF).

Všechny články na portálu AC24.cz jsou umístěny ve stejné rubrice (politická témata, bezpečnostní situace, lidské příběhy atd.) a v naprosté většině nejsou uváděny jako názorové texty či komentáře, ale jako faktické zprávy, mimo komentování českých veřejnoprávních médií, u kterých dochází k obviňování ze zaujatosti a zatajování informací. Na základě ukázek i výsledků studie lze konstatovat, že server využívá manipulačních metod a prostředků (ať už záměrně překroucené přebírání článků z jiných médií, vydávání konspiračních teorií jako objektivních zpráv, využívání obrazového i audiovizuálního materiálu s nedostatečnou vypovídající hodnotou jejich tvrzení nebo vyjádření názorů jedné osoby zobecnované na širší skupinu obyvatel), což v seriózním zpravodajství není přípustné. Na výsledcích níže popsané analýzy si ukážeme přesná čísla případů, ve kterých server s informacemi záměrně manipuloval.

7.2 Cz.Sputniknews.com

Česká verze portálu Sputnik vznikla v lednu roku 2015. Za sledované období vydala 580 článků, s porovnáním se serverem AC24.cz jde tedy o více než čtyřnásobek. Jde o jediný server, který otevřeně přiznává financování Ruskou federací, a jehož motto zní „*Sputnik mluví o tom, o čem jiní mlčí*“⁴⁴. Jde skutečně o světové médium, ve 30 jazykových mutacích působí od roku 2015 ve 130 městech ve 34 zemích světa, a dokonce ve Washingtonu, Pekingu, Montevideu a Káhiře vysílá zprávy 24 hodin denně.

Ačkoliv jde o médium oficiálně přiznávající financování z ruské strany, jeho vlastnické struktury i obsazení redakce je značně netransparentní. Celistvý seznam autorů článků na stránkách nelze dohledat a ve většině případů nejsou jmenovitě uvedeni ani pod samotnými příspěvky, jejichž typickým rysem je přebírání článků z anglické verze Sputniku. Uvedena není ani adresa či sídlo české redakce. Jak informoval server iDnes.cz při spuštění české verze tohoto média, projekt je dílem ruského mediálního koncernu Rossija segodnja⁴⁵. Jeho šéfem je Dmitrij Kiseljov, známý například větou „Ukrajina neexistuje“⁴⁶ nebo výzvami k pálení srdcí zemřelých homosexuálů, a do funkce

---

⁴⁴ O projektu. Dostupné online na <https://cz.sputniknews.com/docs/about/index.html>

⁴⁵ Rusko vypustilo propagandistický Sputnik, nově má i českou verzi. Dostupné online na http://zpravy.idnes.cz/novy-rusky-web-sputnik-0vk-/domaci.aspx?c=A150306_153503_domaci_jw

⁴⁶ Dmitrij Kiselev: Teper Ukraina otnyne virtualnoe ponyatie a nash portal nastoyashciy. Dostupné online na https://republic.ru/russia/dmitriy_kiselev_teper_ukraina_otnyne_virtualnoe_ponyatie_a_nash_portal_n_astoyashchiy_-1097998.xhtm

jmenovaný přímo ruským prezidentem Vladimírem Putinem. Charakteristika obsahu je podle studie vysoce selektivní a mezinárodní vývoj popisuje z čistě ruského úhlu pohledu. Důkladně se vyhýbá přímým dezinformacím a informuje jen o událostech, které tendenčně přímo zapadají do ruského narativu. V první den svého oficiálního provozu tak například publikoval články s titulky „Putin si sníží plat⁴⁷“, „Ruská armáda je nejsilnější v Evropě⁴⁸“ nebo „Obama nenávidí Rusko⁴⁹“. V poslední době nejznámější kauza vyvolaná článkem na tomto portálu informovala o údajné podobě atentátníka Najima Laachraoui, jenž v březnu minulého roku spustil výbušné zařízení na letišti v Bruselu, s člověkem, který se vyfotil s Angelou Merkel⁵⁰. Ve skutečnosti byl však na fotografii s německou kancléřkou vyfocen Anas Modamani, uprchlík ze Sýrie, jehož podobnost s atentátníkem je téměř nulová (tyto dvě fotografie srovnala slovenská facebooková stránka Dezinformácie Hoaxy Propaganda s jednoznačným označením, že se jedná právě o dezinformaci, pro znázornění uvádím v příloze⁵¹). Server Sputnik z obsahové formy článků tvoří faktická shrnutí událostí, následovaná popisem oficiálních vyjádření ruských orgánů či představitelů. Všeobecně se na stránkách vyskytují pozitivní zprávy o Rusku, a naopak v negativním smyslu se vyjadřují texty o Ukrajině, USA nebo zemi, která v dané situaci s Ruskem nemá přívětivé diplomatické vztahy. Ke zmatení návštěvníka o nedůvěryhodnosti informací tohoto portálu může přispět relativně profesionální grafika webových stránek, což u jiných alternativních webů nenajdeme.

7.3 Svetkolemnas.info

Mottem serveru Svetkolemnas.info, který začal publikovat články roku 2013, je „kontroverzní realita⁵²“. Jednotlivé rubriky jsou rozdělené na Domáci, Zahraniční, Kontroverzní realita, Záhady, Zdraví a Zajímavosti. Kdo stojí za publikovanými články, jaké je složení redakce, vlastnická struktura nebo způsoby financování už na serveru dohledatelné nejsou. Doména webu je registrovaná na Ondřeje Geršla, šéfredaktora a vlastníka serveru AC24.cz (viz výše).

---

⁴⁷ Putin si sníží plat. Dostupné online na <https://cz.sputniknews.com/politika/2015030658964/>

⁴⁸ Ruská armáda je nejsilnější v Evropě. Dostupné online na <https://cz.sputniknews.com/svet/2015030629804/>

⁴⁹ Global Research: Obama nenávidí Rusko. Dostupné online na <https://cz.sputniknews.com/politika/2015030441698/>

⁵⁰ Sociální sítě našly selfie Merkelové s předpokládaným sebevražděným atentátníkem. Dostupné online na <https://cz.sputniknews.com/svet/201603262682016-socialni-site-selfie-merkelova-atentatnik/>

⁵¹ Ukázka: Příloha 10.

⁵² Domovská stránka. Dostupné online na <http://www.svetkolemnas.info/>

Články publikované na serveru svetkolemnas.info se dle studie pohybují od zpravodajských textů, přes články kritizující česká média a demokratické instituce, po zcela bizarní konspirační teorie v domácí sekci, zatímco zahraniční sekce je výrazně protiamerická a proruská se zaměřením na dění v Sýrii a na východní Ukrajině i na problematiku Evropské unie. Praktické ukázky titulků z domácí sekce i úvodu článků jsem pro tuto práci vyhodnotila z důvodu používaného (až vulgárního) jazyka jako nepoužitelné. Pro představu proto uvádím umírněnější variantu informování o otevření Centra proti terorismu a hybridním hrozbám na Ministerstvu vnitra ČR v lednu tohoto roku. Pod titulkem „*Zíral jsem na tu zprávu, protíral jsem si oči a ptal se sám sebe, jestli bdím nebo sním...*“ následují úvodní slova textu: „*V novinách jsem si přečetl oznámení ministra vnitra Chovance, že na jeho ministerstvu vznikl dvacetičlenný výbor, který se bude zabývat potíráním ruské propagandy u nás. Zíral jsem na tu zprávu, protíral jsem si oči a ptal se sám sebe, jestli bdím nebo sním? Výbor na potírání ruské propagandy?*“⁵³ Již z titulku je jasné, že se nejedná o kvalitní, objektivní a seriózní článek, u kterého navíc není uvedeno ani jméno autora. Styl informování a jeho obsah pak mají daleko od pravdy. Dle zprávy autor nerozumí tomu, proč by se měla potírat ruská propaganda, na kterou nenarazil, i když čte noviny i zprávy na internetu od rána do večera, a naopak propaganda americká, o které ví až moc dobře, se na ministerstvu vůbec řešit nebude, i když je tato zaoceánská pravda až tisíckrát horší a lživější než propaganda ruská, jež by nazval spíše usměrňováním lži propagandy americké na pravou míru. V tomto duchu článek pokračuje a opět se nevyhýbá vulgárním výrazům. O stejné problematice informoval i pod titulky „*V Česku se schyluje k celoplošné cenzuře informací v horizontu 3 let! Známe podrobnosti. Kdo nám bude „vysvětlovat“ pravdu?*“⁵⁴ z ledna 2017 nebo „*Orwellovské ministerstvo pravdy prohrálo svůj boj, než začalo. Přišlo pozdě a je zbytečné*“⁵⁵ taktéž z ledna tohoto roku. Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám, které autor spojuje s potíráním ruské propagandy, vzniklo dle oficiálního vysvětlení na stránkách Ministerstva vnitra za účelem monitorování hrozeb spojených přímo s vnitřní bezpečností státu, což předpokládá celkem široké pole hrozeb

---

⁵³ Zíral jsem na tu zprávu, protíral jsem si oči a ptal se sám sebe, jestli bdím nebo sním. Dostupné online na <http://www.svetkolemnas.info/novinky/domaci/5177-ziral-zprava-bdim-snim>

⁵⁴ V Česku se schyluje k celoplošné cenzuře informací v horizontu 3 let! Známe podrobnosti. Kdo nám bude „vysvětlovat“ pravdu? Dostupné online na <http://www.svetkolemnas.info/novinky/domaci/5345-v-cesku-se-schyluje-k-celoplosne-cenzure-informaci-v-horizontu-3-let-zname-podrobnosti-the-guardian-cituje-ae-news-a-jandu-z-evropskych-hodnot-kdo-nam-bude-vysvetlovat-pravdu>

⁵⁵ Orwellovské ministerstvo pravdy prohrálo svůj boj, než začalo. Přišlo pozdě a je zbytečné. Dostupné online na <http://www.svetkolemnas.info/novinky/domaci/5365-orwellovske-ministerstvo-pravdy-prohralo-svuj-boj-nez-zacalo-prislo-pozde-a-je-zbytecne>

a potenciálních incidentů v oblasti terorismu, útoků na měkké cíle a bezpečnostních aspektů migrace, extremismu, hromadných akcí, narušování veřejného pořádku a různé trestné činnosti, ale právě i dezinformačních kampaní se vztahem k vnitřní bezpečnosti státu⁵⁶ (www.mvcr.cz/cthh), což s rozčarováním autora nad zakazováním ruské propagandy nekoresponduje. Bližší vysvětlení náplně práce Centra proti terorismu a hybridním hrozbám následuje v závěrečné kapitole.

V zahraniční sekci se opakovaně objevují zprávy odkazující na materiály vydané Ruskou bezpečnostní službou, které ve skutečnosti neexistují. Jeden z nich vytvořil základ pro článek z ledna roku 2016 o tom, že ruská Pohraniční služba objevila mezi osobním majetkem ilegálních migrantů záhadnou mapu, ručně psaný citát z Koránu popisující Soudný den a adresu na neexistující americké Státní vědecké centrum pro experimentální klinickou veterinární medicínu na Ukrajině ve městě Charkov, vyrábějící biologické zbraně⁵⁷. V článku se objevují gramatické chyby a autor velmi často využívá uvozovek pro informování, aby ve čtenáři vyvolal pochybnosti. Forma popisující jednotlivé události se u tohoto alternativního média opět nedá považovat za seriózní zpravodajství.

7.4 Aeronet.cz

Doména Aeronet.cz existuje již od roku 2001, nicméně ve své současné podobě začal web fungovat až po anexi Krymu Ruskou federací. Sám sebe popisuje jako „*nezávislý internetový zpravodajský portál připravovaný českými a slovenskými krajany žijícími v Holandsku, Rusku a v USA. Přinášíme informace z alternativních zdrojů, dešifrujeme politické události, dezinformace a mediální propagandu a píšeme o dopadech a souvislostech. U nás píšeme bez cenzury, bez politické korektnosti, bez servilních postojů k palčivým problémům z domova i ze světa*“⁵⁸. Redakce tohoto webu je neznámá, většina textů nemá autora, nebo je podepsána pod přezdívkou šéfredaktora jako Vedoucí kolotoče nebo VK. Podle oficiálních údajů by měl být server financován pouze z finančních darů. Mezi jediné kontaktní údaje patří online formulář na webových stránkách a dvě telefonní čísla, jedno s britskou a jedno s americkou předvolbou, přičemž ani jedno není aktivní. Vlastnickou strukturu tohoto portálu se již téměř dva roky snaží

---

⁵⁶ Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. Dostupné online na <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/centrum-proti-terorismu-a-hybridnim-hrozbam.aspx>

⁵⁷ Tajemná mapa s „dnem posledního soudu“ nahnala strach ruským bezpečnostním silám. Dostupné online na <http://www.svetkolemnas.info/novinky/zahranicni/3703-tajemna-mapa-s-dnem-posledniho-soudu-nahnala-strach-ruskym-bezpecnostnim-silam>

⁵⁸ Aeronet.cz. Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/>

rozkrýt investigativní novinář a vedoucí politické rubriky Týdeníku Respekt Ondřej Kundra. Kontaktní údaje na serveru patří American European News, B. V. na nizozemské adrese v Eindhovenu, ovšem při osobní návštěvě Ondřeje Kundry tohle sídlo na uvedené adrese nebylo nalezeno a ani zaměstnanci firem, kteří na této adrese dlouhodobě pracují, se s názvem American European News nikdy nesetkali. V průběhu dubna 2016 Ondřej Kundra zjistil, že jedno ze skutečných center serveru leží v severomoravském Havířově, konkrétně v panelovém domě v bytě pana Mariána Rohályho, který spravuje finanční účty Aeronetu. Do té doby měl sever jeden účet na Slovensku u Slovenské spořitelny, druhý u AirBank v České republice⁵⁹. Právě z nich byl financován provoz webu, který v listopadu 2014 podle svých slov odhalil, kdo stál za kampaní červených karet prezidentu Zemanovi. Podle vykonstruovaných teorií a s odkazem na zdroj, který z důvodu ochrany nebyl zveřejněn, byla organizátorem těchto protestů serverem označená Americká ambasáda v Praze⁶⁰. Tehdejší americký velvyslanec v České republice Andrew Schapiro v rozhovoru pro DV^{TV} vysvětlil, že ambasáda s protesty nic společného neměla, a přiznal, že jelikož v Americe fotbal tolik populární jako v Evropě není, nesleduje jej, a někdo mu musel vysvětlit, co červená karta vlastně znamená⁶¹.

Dalších protiamericky, protiunijských i naopak velmi proruských zaměřených článků se na serveru objevuje mnoho. Podle studie se server zajímá o témata spojená s migrací, přičemž často publikuje poplašné zprávy a spekulace o uprchlících, píše o dění v Sýrii a na Ukrajině a demonstruje zkaženost Evropské unie a celého Západu. Angažuje se taktéž proti nevládním organizacím, médiím, vládě a tzv. Pražské kavárně. Uvedená témata a styl, jakým o nich informuje nejen server Aeronet.cz jako zástupce proruského alternativního média, koresponduje s cíli ruského informačního působení v českém prostoru, definovaného ve výroční zprávě BIS za rok 2015, konkrétně v oslabení

---

⁵⁹ Ke kořenům Aeronetu. Pátrání po zdroji ruské propagandy vede do severomoravského Havířova. Dostupné online na <http://domaci.ihned.cz/c1-65273470-ke-korenium-aeronetu-patrani-po-zdroji-ruske-propagandy-vede-do-severomoravskeho-havirova>

⁶⁰ Víme, kdo organizoval rozdávání červených karet proti Zemanovi! Důkaz o bezprecedentním vměšování se amerického velvyslanectví do vnitřních záležitostí republiky. Američané organizují demonstrace skrze své bývalé vyškolené zaměstnance! Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/vime-kdo-organizoval-rozdavani-cervenych-karet-proti-zemanovi-dukaz-o-bezprecedentnim-vmesovani-se-americkeho-velvyslanectvi-do-vnitrich-zalezitosti-republiky-amicane-organizuji-demonstrace-skrz/>

⁶¹ Za slovy o cestě Zemana do Moskvy si stojím, naučil jsem se mít hroší kůži, říká Schapiro. Dostupné online na <https://video.aktualne.cz/dvtv/zemana-bych-kritizoval-znovu-snahy-hradu-vyvolat-rozepre-me/r~e828d6f4dd6711e6b781002590604f2e/?redirected=1492098429>

informačního potenciálu země (masivní produkce ruské státem řízené distribuce propagandy a dezinformací) a narušování vnitřní soudržnosti a akceschopnosti NATO a EU (dezinformace a poplašné informace očerňující USA a NATO⁶²).

7.5 ParlamentníListy.cz

Server Parlamentní listy patří mezi dezinformační webové platformy, jejichž obsah většinou tvoří názorové texty a komentáře, a dezinformování veřejnosti je tak složitěji prokazatelné. Postoje prezentované v publikovaných článcích jsou často založené na nepravdivých informacích, jež jsou prezentovány jako fakta. Studie, která tento server pozorovala, se zaměřila na sekci Politika, která za pouhý měsíc vyprodukovala 850 článků. Webová platforma funguje od roku 2008 a její tištěná verze začala vycházet už v roce 2003. Tohle alternativní médium má dlouhodobě problematickou editoriální politiku, na kterou poukazují minimálně dva na sobě nezávislé a odborné zdroje. První z nich je studie Katedry politologie Fakulty sociálních studií na Masarykově univerzitě o manipulativních technikách na vybraných serverech, která empirickým výzkumem prokazuje nezanedbatelnou intenzitu výskytu používaných manipulativních technik. Spoluautor této studie, politolog Miloš Gregor, pro Českou televizi uvedl: „*Parlamentní listy jsou vnímány jako přechod mezi seriózními médii a šedou zónou prokremelské manipulace. Podle našich dat jsou ale co do obsahu stejné jako například AC24 a s manipulativními technikami se u nich setkáváme dokonce častěji než třeba u Sputniku. Což je o to vážnější, že čeští politici je vnímají jako standardní prostor pro svoji prezentaci*“⁶³.“ Druhým zdrojem je slovenský projekt Konspiratori.sk. Ten se mimo jiné zabývá pomocí firmám k ochraně svého dobrého jména při zadávání inzerce, a právě na jeho doporučení stáhlo své reklamy z konspiračních webů již více než 1 400 firem (pozn. data za první čtvrtletí roku 2016). Hodnocení důvěryhodnosti jednotlivých webových stránek probíhá v odborné porotě, na jehož základě byly do seznamu konspiračních webů zařazeny právě i Parlamentnilisty.cz. Na webových stránkách lze dohledat kompletní seznam autorů redakce spolu s jejich kontaktními e-mailovými adresami i adresu společnosti OUR Media a.s., která mimo tištěnou i online verzi Parlamentních listů spravuje další webové stránky,

---

⁶² Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2015. Dostupné online na <https://www.bis.cz/vyrocní-zpráva890a.html?ArticleID=1104>

⁶³ Prokremelské weby jsou nebezpečnější. Na podvrhy fotek už dávno nespolehají. Dostupné online na <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media/1815890-prokremelske-weby-jsou-nebezpecnejsi-na-podvrhy-fotek-uz-davno-nespolehaji>

např. názorově velmi blízký Protiproud, EUportal, EUserver, Eportal, Eurabia a Freeglobe⁶⁴. Společnost je také spojena se serverem První zprávy, spadající do portfolia Easy Communications s r. o., jejíž padesátiprocentní podíl drží právě OUR MEDIA. Šéfredaktorem je od roku 2009 Marek Bláha⁶⁵. Autoři bývají pod svými texty obvykle podepsaní pouze iniciálami, nicméně naprostou většinu textů píše politici a externí komentátoři. Mezi partnery Parlamentních listů patří i další média, například společnost Prima FTV, Deník.cz, Česká tisková kancelář, nezisková organizace STEM.cz a další, ze státních institucí a místní samosprávy je důležité jmenovat Kancelář prezidenta České republiky, Vláda České republiky, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Senát parlamentu ČR, Magistrát Hlavního města Prahy, Statutární město Brno a Jihomoravský kraj. Z nezávislých institucí server podporují Český statistický úřad, Nejvyšší kontrolní úřad, Hospodářská komora České republiky a pod akademické partnery patří například CEVRO Institut, Národohospodářská fakulta VŠE a Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů. Zastoupeny jsou ještě další komerční partneři, charitativní organizace a nadace⁶⁶. Jakou mají tyto partneři skutečnou úlohu však na serveru není specifikováno, nicméně co se týče financování tohoto média, dle dostupných informací server získává část finančních zdrojů z reklamy⁶⁷, a zároveň profituje z obsáhlého okruhu mediálních partnerů. Současnými akcionáři jsou zakladatelé projektu, kteří ovládají majoritní podíl. Patří mezi ně Jan Holoubek, Jiří Čermák a sedmdesátiprocentní podíl spadá pod kyperskou společnost WCV WORLD CAPITAL VENTURES CYPRUS LIMITED, patřící podnikateli a senátorovi Ivu Valentovi⁶⁸.

Pro ukázkou šířených dezinformací nemusíme chodit do vzdálené minulosti. 7. března tohoto roku upozornil server Lidovky.cz na video sdílené na facebookových stránkách Parlamentních listů s komentářem „Tohle je Paříž“ v době, kdy v Paříži probíhaly protesty na podporu černošského mladíka. Nešlo však o aktuální pohled na dění ve francouzském hlavním městě, nýbrž o rok staré video ukazující demonstraci tamních taxikářů. Video opětovně zhlédlo více než půl milionu lidí a sedm tisíc uživatelů

---

⁶⁴ Kontakty – Parlamentnilisty.cz. Dostupné online na <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/redakce/>

⁶⁵ Marek Bláha. Dostupné online na <https://www.linkedin.com/in/marek-bl%C3%A1ha-19b65a71/>

⁶⁶ Děkujeme našim stálým partnerům. Dostupné online na <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/partneri/>

⁶⁷ Požadavky na reklamní formáty na webu Parlamentnilisty.cz. Dostupné online na <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/reklama/>

⁶⁸ OUR MEDIA. Dostupné online na <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/spolecnost/>

jej na této sociální síti sdílelo⁶⁹. Na tuto možnou záměrnou manipulaci upozornili i server Romea.cz a zástupci kampaně HateFree. Pro Lidovky.cz se k videu vyjádřil předseda představenstva společnosti OUR MEDIA Jan Holoubek se slovy: *„Co si vzpomínám, dorazilo nám opakovaně video s názvem ‚Tohle je Paříž‘, které jsme takto dali na náš Facebook. Nerozumím, co v tom spolek Romea a podobní hledá.“* Bližší nahlédnutí do produkce tohoto alternativního média poskytne následující kapitola věnovaná analýze manipulativních technik, zpracovaná na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity pod vedením Petry Vejvodové a Miloše Gregora.

---

⁶⁹ „Aktuální“ Paříž na rok starém videu. Proti Parlamentním listům se ohradili bojovníci s hoaxy. Dostupné online na http://www.lidovky.cz/rok-stare-video-i-fotka-muslimu-z-roku-2010-tak-manipuluji-parlamentni-listy-na-siti-gjf-/zpravy-domov.aspx?c=A170306_135857_ln_domov_sk

8 ANALÝZA MANIPULATIVNÍCH TECHNIK NA VYBRANÝCH ČESKÝCH SERVERECH

Výzkumná zpráva Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech⁷⁰ vydaná Milošem Gregorem a Petrou Vejvodovou z katedry politologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity je opěrným bodem této práce (kódování dat prováděli pod jejich vedením tři studenti navazujícího magisterského stupně oborů Politologie a Bezpečnostní a strategická studia na FSS MU). Za sledované období prvního až třicátého prvního března 2016 zahrnuli čtyři z nejčtenějších českých zpravodajských serverů (parlamentnilisty.cz, ac24.cz, svetkolemnas.info a cz.sputniknews.com). Celkem analyzovali 2 660 článků, resp. 2 364 textů vydaných pod zpravodajskou sekci. Cílem této analýzy bylo na vybraných serverech, které jsou často zmiňovány jako portály dávající prostor proruský orientované dezinformační kampani a aktivně pomáhají hájit politiku současného Ruska a jeho pohled na dění ve světě i v České republice, zjistit, jestli a případně v jaké míře se na nich vyskytují propagandistické manipulativní techniky a jestli jejich zpravodajství straní Rusku a/nebo výrazně kritizuje Západ, tedy USA, EU nebo NATO. Analýza rozděluje jednotlivá témata na migrační krizi, konflikt na Ukrajině, konflikt v Sýrii, zahraniční dění a domácí politiku.

8.1 Základní zjištění analýzy

Ve sledovaných textech bylo Rusko zmíněné ve 30,2 procentech, z toho v 63,6 % v neutrálním vyznění. Důležitým zjištěním bylo, že články popisující Rusko pozitivně i kriticky byly zastoupeny přibližně stejně. Co se týče zmiňovaných politiků, prezident Ruské federace Vladimír Putin zastupoval třetí místo, zatímco byl druhým nejpozitivněji zmiňovaným politikem hned po čínském prezidentovi Si Ťin-pchingovi. Rozdíl ve vyznění byl patrnější u negativního rámování tureckého prezidenta Tayyipy Erdogana. Nejčastěji používanými manipulativními technikami u těchto serverů byly vypořovány svalování viny, fabulace a nálepkování, zatímco forma manipulativních obrázků a videí byla zastoupena pouze marginálně. Výjimku tvořil server Svět kolem nás s obrazovým zastoupením v 8,5 % a videy v 12 % publikovaných článků. Relativizace (úspěchy Západu, nebo naopak neúspěchy Ruska) se v obecné rovině vyskytovala v poměrně nízkém počtu, což se ale změnilo při pohledu na jednotlivá témata, o kterých

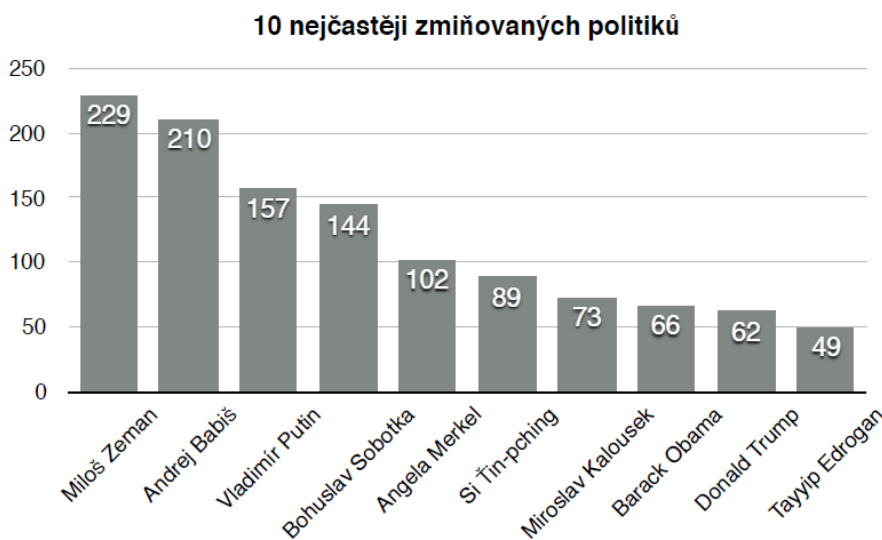
---

⁷⁰ Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech. Dostupné online na https://www.academia.edu/26046763/V%C3%BDzkumn%C3%A1_zpr%C3%A1va_Anal%C3%BDza_manipulativn%C3%ADch_tech_n_a_vybran%C3%BDch_C4%8Desk%C3%BDch_serverech

publikované články informovaly. U konfliktů v Sýrii i na Ukrajině byl vyznamenan nižší výskyt většiny manipulativních technik, a naopak výrazně vyšší výskyt relativizace. U zpravodajství zaměřeného na Ukrajinu dosahuje tato technika téměř 9 % a u Sýrie dokonce 12 % zpravodajských textů, celkově se vyskytuje přibližně jen v 5 % všech článků. Můžeme tedy pozorovat snahu informovat o těchto dvou konfliktech umírněně a spíše používání technik uklidňujících čtenáře, které nevzbuzují výraznější emoce (to koresponduje i s analýzou emotivnosti jednotlivých textů).

8.2 Rámování nejčastěji zmiňovaných politiků

Na prvním místě, mezi nejčastěji zmiňovanými politiky na těchto serverech, se umístil prezident České republiky Miloš Zeman, následovaný ministrem financí Andrejem Babišem. Jak je uvedené výše, třetí příčka patří prezidentovi RF Vladimíru Putinovi, který předběhl českého premiéra Bohuslava Sobotku. Vzhledem k tehdejší návštěvě čínského prezidenta v České republice i celosvětovému dění spojenému s migrační krizí se další světoví politici umístili v četnosti zmínek následovně:

Počet zmínek o jednotlivých politicích ve zpravodajství.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

Styl, jakým média o těchto politicích informovala, značně mění jejich pořadí. V závislosti na kontextu a vyznění článku byla každé zmínce o politikovi přiřazena hodnota jedna až pět, přičemž hodnota jedna znamenala velmi pozitivní vyznění, hodnota dvě byla pozitivní, tři neutrální, čtyři negativní a pět znamenalo velmi negativní vyznění. Vladimír Putin se z deseti sledovaných politiků sice umístil v pozitivním hodnocení hned za čínského prezidenta s průměrnou hodnotou vyznění 2,86, nicméně celkový odstup od ostatních devíti politiků nebyl tolik výrazný. Více než pozitivní vyznění

o Putinovi se v textech objevovaly negativní zmínky o německé kancléřce Merkel, nebo ještě více o tureckém prezidentovi Erdoganovi (v obou případech v tématu migrační krize). Celkový stav ukazuje následující tabulka:

Nejčastěji zmiňovaní politici	Průměrné vyznění
Si Ťin-pching	2,80
Vladimír Putin	2,86
Bohuslav Sobotka	3,01
Donald Trump	3,10
Miroslav Kalousek	3,14
Miloš Zeman	3,16
Andrej Babiš	3,18
Barack Obama	3,32
Angela Merkel	3,36
Tayyip Erdogan	3,76

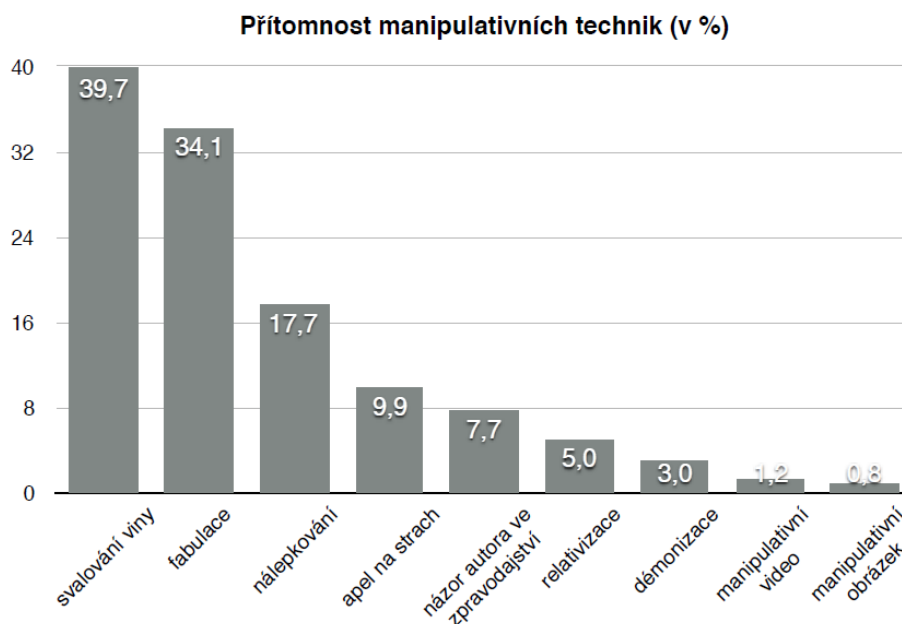
Tabulka reflektuje pořadí pouze 10 nejčastěji zmiňovaných politiků.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

8.3 Užívání manipulativních technik

Snaha přenést na čtenáře emoce a zkreslené vidění světa probíhá v dnešní době daleko sofistikovaněji než šíření propagandy v historických obdobích – což potvrzuje i tato analýza. Jak již bylo řečeno výše, používané manipulativní techniky na analyzovaných serverech ve formě manipulativních obrázků nebo videí se objevovaly minimálně, u obou metod zastupují přibližně jedno procento. Vyšší výskyt byl vyzorován ve zpravodajství portálu AC24.cz (obrázky v 2,5 % a videa v 5 %) a hlavně na serveru Svetkolemnas.info s obrazovým zastoupením v 8,5 % a videy dokonce ve 12 % případů). Naopak se v nich daleko častěji vyskytovala manipulace prostřednictvím svalování viny, fabulace či nálepkování. Tzv. démonizace se v zastoupeném vzorku vybraných médií vyskytovala přibližně ve třech procentech, ovšem s přihlédnutím ke skutečnosti o jak vyhocenou formu stigmatizace nepřítele se jedná jde o poměrně vysoké zastoupení. Oproti očekávání vedoucích této analýzy se relativizace vyskytovala méně často, což podporuje opačné zjištění, tedy že sledovaná média nejsou proruský orientovaná, a tedy nejsou přímou obhajobou Ruska a kritikou Západu. Mimo manipulativní techniky celých 17 % zpravodajských článků vzbuzovalo negativní emoce, z toho každý pátý článek (19 %) nenávisť, každý čtvrtý strach (27 %)

a necelá polovina vzbuzovala rozhořčení. Soucit zastupoval jen 0,5 % článků, nejčastěji v kontextu s migrační krizí. Tendenčnost těchto serverů můžeme sledovat spíše v rámování jednotlivých témat.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

8.4 Vyznění a manipulativní techniky – jednotlivá témata

8.4.1 Migrační krize

Celkový počet článků na tohle téma dosáhl hodnoty 221, přičemž informovaly častěji než u ostatních s emotivním zabarvením (u 32 %). Nejčastěji se jednalo o strach (53 %), nenávisť (ve 20 % případech) a rozhořčení (19 %). Celé zpravodajství serveru svetkolemnas.info na tohle téma bylo doprovázené negativními emocemi, zatímco ve srovnání s články na českém portálu Sputniku obsahovaly strach nebo rozhořčení pouze ve dvanácti procentech. Užívání většiny manipulativních technik bylo přibližně stejné jako v celkovém analyzovaném vzorku mimo nálepkování, které se vyskytovalo v nižším počtu, a naopak apel na strach, jehož hodnoty se v kombinaci s tímto tématem zvýšily. Z hlediska analyzovaných serverů se manipulativní techniky nejméně objevovaly na Sputniku, naopak portál svetkolemnas.info zaujímá první místo. Se zdroji a odkazováním pracovaly jednotlivé servery také jinak – parlamentnilisty.cz (citace odborníků nebo politiků) a cz.sputniknews.com uvedly alespoň jeden zdroj či odkaz na zdroj uvedených informací v polovině svých článků, svetkolemnas.info jej uváděl v každém zpravodajském textu s tímto tématem a AC24.cz v každém čtvrtém.

Manipulativní technika	Výskyt u tématu (%)	Výskyt v celku (%)	Odchylka od celku
Svalování viny	41,6	39,7	+ 1,9 p.b.
Fabulace	37,6	34,1	+ 3,4 p.b.
Nálepkování	13,6	17,7	- 4,1 p.b.
Apel na strach	24,9	9,9	+ 15,0 p.b.
Názor autora ve zpravodajství	7,7	7,7	+ 0,0 p.b.
Relativizace	2,3	5,0	- 2,7 p.b.
Démonizace	5,0	3,0	+ 2,0 p.b.
Manipulativní video	1,8	1,2	+ 0,6 p.b.
Manipulativní obrázek	1,4	0,8	+ 0,6 p.b.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

8.4.2 Konflikt na Ukrajině

Emotivní zabarvení u článků s tématem konfliktu na Ukrajině dosahovalo velmi nízkých hodnot – pouze 11,3 % z celkového počtu. Strach, nenávisť i rozhořčení byly zastoupeny ve stejném rozpoložení. Nižší emotivnost mohla být způsobena délkou tohoto konfliktu a také s tím souvisejícím faktem, že tohle téma již není natolik mediálně zajímavé. Proti tomu však vystupuje početní zastoupení jednotlivých manipulativních technik. Konflikt na Ukrajině byl v člancích relativizován, a zároveň využívá výrazně nižší zastoupení manipulativních technik (obdobně jak konflikt v Sýrii – viz níže), a proto vzbuzuje daleko nižší emoce než u jiných témat. Z důvodu nízkého počtu článků (115) nebylo možné uvést údaje i za jednotlivé servery.

Manipulativní technika	Výskyt u tématu (%)	Výskyt v celku (%)	Odchylka od celku
Svalování viny	34,8	39,7	- 4,9 p.b.
Fabulace	18,3	34,1	- 15,8 p.b.
Nálepkování	14,8	17,7	- 2,9 p.b.
Apel na strach	5,2	9,9	- 4,7 p.b.
Názor autora ve zpravodajství	3,5	7,7	- 4,2 p.b.
Relativizace	8,7	5,0	+ 3,7 p.b.
Démonizace	5,2	3,0	+ 2,2 p.b.
Manipulativní video	0,9	1,2	- 0,3 p.b.
Manipulativní obrázek	0,0	0,8	- 0,8 p.b.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

8.4.3 Konflikt v Sýrii

Nejnižší výskyt emotivního zabarvení zpravodajství bylo zjištěno právě u tohoto tématu, a to v pouhých 4,6 %, s převládající emocí rozhořčení. V souvislosti s manipulativními technikami jde o velmi podobný případ jako u konfliktu na Ukrajině, přičemž na serveru AC24.cz se manipulativní relativizace objevovala v každém pátém článku. Konfliktu v Sýrii se ze čtyř sledovaných serverů nejvíce věnovala česká verze Sputniku (celkem 150 článků oproti padesáti třem u zbývajících webů dohromady), jíž patří také poslední místo ve využívání emotivně zabarveného zpravodajství (ve 3 procentech). Stejně tak se tento server vyznačuje nižším užíváním manipulativních technik (kromě relativizace) než zbylé tři.

Manipulativní technika	Výskyt u tématu (%)	Výskyt v celku (%)	Odchylka od celku
Svalování viny	23,6	39,7	- 16,1 p.b.
Fabulace	24,6	34,1	- 9,5 p.b.
Nálepkování	10,8	17,7	- 6,9 p.b.
Apel na strach	0,5	9,9	- 9,4 p.b.
Názor autora ve zpravodajství	4,9	7,7	- 2,8 p.b.
Relativizace	12,3	5,0	+ 7,3 p.b.
Démonizace	1,0	3,0	- 2,0 p.b.
Manipulativní video	1,5	1,2	+ 0,3 p.b.
Manipulativní obrázek	0,0	0,8	- 0,8 p.b.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

8.4.4 Zahraniční politika

Celkem u 741 článků s tématem zahraniční politiky odpovídalo emotivní zabarvení hodnotě celého analyzovaného souboru (17 %). Rozhořčení bylo zastoupeno na prvním místě s 53 % a strach i nenávist shodně ve 21 % případů. Téma zahraniční politiky je specifické ve své výrazné odlišnosti mezi jednotlivými zkoumanými servery – manipulativní technika svalování viny se na Sputniku a AC24 vyskytovala ve 44 % případech, u Parlamentních listů dosahovala 55 % a na webu Svět kolem nás tvořila 61 %. Další odlišnosti byly vyzorovány u použití apelu na strach. Ten Sputnik využil jen v 7 %, Parlamentní listy v dvojnásobku případů, Svět kolem nás v 17 % a AC24 v 19 %. Stejně tak nálepkování využily PL v 10 %, zatímco ostatní tři servery mezi 35 až 39 %. Poslední odlišností tvoří démonizace, jejíž využití na Sputniku

dosahovalo pouhých dvou procent, naopak server AC24 ji použil téměř v patnácti procentech případů. Jedním ze závěrů výzkumu je zjištění, že některé manipulativní techniky mezi PL a Sputnikem jsou značně odlišné. U PL se s některými technikami setkáme častěji než u webu cz.sputniknews.com, viz 2. tabulka níže.

Manipulativní technika	Výskyt u tématu (%)	Výskyt v celku (%)	Odchylka od celku
Svalování viny	47,4	39,7	+ 7,7 p.b.
Fabulace	39,7	34,1	+ 5,6 p.b.
Nálepkování	22,4	17,7	+ 4,7 p.b.
Apel na strach	10,4	9,9	+ 0,5 p.b.
Názor autora ve zpravodajství	8,4	7,7	+ 0,7 p.b.
Relativizace	4,7	5,0	- 0,3 p.b.
Démonizace	3,9	3,0	+ 0,9 p.b.
Manipulativní video	1,3	1,2	+ 0,1 p.b.
Manipulativní obrázek	0,8	0,8	0,0 p.b.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

Manipulativní technika	Výskyt u tématu (%)	Parlamentní listy (%)	Sputnik (%)
Svalování viny	47,4	50,6	44,3
Fabulace	39,7	36,1	41,4
Nálepkování	22,4	32,1	9,3
Apel na strach	10,4	12,4	6,5
Názor autora ve zpravodajství	8,4	6,9	4,6
Relativizace	4,7	2,9	5,6
Démonizace	3,9	4,0	2,2
Manipulativní video	1,3	0,3	0,6
Manipulativní obrázek	0,8	0,0	0,9

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

8.4.5 Domácí politika

Poslední sledované téma, domácí politika, byla zastoupena ve sledovaném období celkem v 611 článcích, přičemž stejně jako u zahraniční politiky její emotivní zabarvení dosahovalo obdobné výše jako za celý sledovaný soubor (14,7 %). Celkem 594 článků s tématem domácí politiky vyšlo na Parlamentních listech, na zbylých třech webech

pouze v jednotkách případů. Celkově jsou u tohoto tématu méně zastoupeny manipulativní techniky apelu na strach, relativizace či fabulace nebo názory autora ve zpravodajství. Z celkového srovnání používaných technik je zřejmé, že využití zbylých metod manipulace přibližně odpovídá jejich zastoupení v celkovém souboru analyzovaných webů.

Manipulativní technika	Výskyt u tématu (%)	Výskyt v celku (%)	Odchylka od celku
Svalování viny	41,2	39,7	+ 1,5 p.b.
Fabulace	32,1	34,1	- 2,0 p.b.
Nálepkování	18,0	17,7	+ 0,3 p.b.
Apel na strach	5,5	9,9	- 4,4 p.b.
Názor autora ve zpravodajství	6,4	7,7	- 1,3 p.b.
Relativizace	3,0	5,0	- 2,0 p.b.
Démonizace	2,3	3,0	- 0,7 p.b.
Manipulativní video	0,0	1,2	- 1,2 p.b.
Manipulativní obrázek	0,4	0,8	- 0,4 p.b.

Zdroj: Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech

8.5 Shrnutí

Cílem této analýzy bylo na čtyřech vybraných serverech zjistit, zda a případně v jaké míře se na nich vyskytují propagandistické manipulativní techniky a zda jejich zpravodajství straní Ruské federaci a/nebo výrazně kritizuje Západ, tedy USA, EU či NATO. Prvním důležitým závěrem této výzkumné zprávy je fakt, že Rusko bylo zmíněno ve 30,2 % sledovaných článcích zpravodajství. Jedna třetina věnovaná pouze jedné zemi je poměrně velká část zpravodajství. V kombinaci se získanými výsledky za jednotlivá sledovaná témata se tedy pokusím odpovědět na otázku, zda s použitím manipulativních technik uvedených v této analýze ruská dezinformační kampaň na těchto vybraných serverech skutečně probíhá. V souvislosti s migrační krizí byla zmíněna německá kancléřka Angela Merkel, která se na stupnici nejvíce zmiňovaných politiků dostala na páté místo (s celkovým počtem 102 zmínek), ovšem při jejím hodnocení dosáhla hodnoty 3,36 (s hodnotou 5 vyloženou jako velmi negativní vyznění) a společně s tureckým prezidentem Tyyipem Erdoganem tak obsadila poslední příčky tohoto žebříčku. V této snaze negativně rámovat západní političku můžeme najít spojitost s jedním z cílů ruské dezinformační kampaně, a to rozložení integrity Evropské unie, protože Angela Merkel

nejsilněji a nejčastěji vystupuje jako obhájce EU. Nejčastější manipulativní techniky tohoto tématu zahrnují svalování viny a apel na strach, který je v rámci migrační krize používán o 15 procentních bodů více než při hodnocení jeho výskytu u souboru webů jako celku. Naopak u problematiky konfliktu na Ukrajině je manipulativní technika relativizace o 3,7 p. b. silnější než v celkové analýze a u konfliktu v Sýrii je ještě vyšší oproti výskytu v celku o 7,3 procentních bodů. Manipulativní technika svalování viny je u tématu zahraniční politiky používána téměř v polovině sledovaných článků, přičemž na serveru svetkolemnas.info dosahuje až 61 %. Procentně více než v celkovém souboru jsou zastoupeny techniky apelu na strach, vyjádření názoru autora ve zpravodajství i nálepkování. V tématu domácí politiky se z 41 % také objevuje technika svalování viny. Co tedy z těchto výsledků vyplývá? Nepochybně ze závěru můžeme vyčíst, že manipulativní techniky se na těchto serverech skutečně objevují. To, do jaké míry, očividně záleží na jednotlivých tématech (ovšem v samotné analýze je uvedeno, že do ní nebyly zahrnuty některé manipulativní techniky jako např. nepodložená tvrzení, selektivní výběr informací, lži a další, z důvodu povahy výzkumu, jelikož by např. sledování lží vyžadovalo důsledné ověřování faktů, což při daném stylu výzkumu a množství dat nebylo reálné). V souvislosti s ukázkami informování těchto serverů v předešlé kapitole a procentuálním výskytem jejich používaných manipulativních technik je určitě možné najít i jejich společný průnik. I když výsledky této analýzy jednoznačně neukazují podporu Ruské federace, můžeme najít spousty článků podporujících rozhodnutí a opakujících postoje režimu RF a jejich politiků. Proto bych tyto zkoumané servery skutečně označila za alternativní média, jejichž zpravodajství a informování veřejnosti o domácích i světových událostech nelze považovat za věrohodné, není možné uveřejněné názory (i když jsou vydané pod zpravodajstvím) považovat za fakta a opírat o ně svá vlastní tvrzení jako pravdy a rozhodně tyto servery vzhledem k používaným metodám nemůžeme považovat za seriózní média, která chtějí své čtenáře objektivně informovat. Prokazatelně můžeme dokázat, že servery kopírují některá ruská vyjádření ke světovému dění a kopírují i jejich postoje nejčastěji ve vztahu k událostem na Ukrajině. Pokud vydají prokazatelně nepravdivou zprávu (jako v uplynulých dnech web parlamentnilisty.cz⁷¹), podle slov Edwarda Lucase

---

⁷¹ Atentáty v Evropě jsou dílo pražských cyklistů! Američané chtěli v Sýrii vypustit chemtrails a omylem si naložili sarin: Recesisté propašovali do Parlamentních listů články plné nesmyslů. Editori webu to nepoznali a vydali je. Dostupné online na <http://mediahub.cz/media/945656-atentaty-v-evrope-jsou-dilo-prazskych-cyklistu-americane-chteli-v-syrii-vypustit-chemtrails-a-omylem-si-nalozili-sarin-recesiste-propasovali-do-parlamentnich-listu-clanky-plne-nesmyslu-editori-webu-to-nepoznali-a-vydali-je>

je nezbytně důležité, aby se dané médium, redakce nebo autor veřejně omluvili za chybu, kterou udělali. V opačném případě daný zdroj nelze brát seriózně. To je jen jeden z důvodů, proč analyzované servery nelze považovat za seriózní zpravodajství, které objektivně informuje své čtenáře o aktuálním dění, ale manipuluje s nimi, aby dosáhlo svých cílů. Na základě této i předchozí kapitoly proto můžeme říci, že tyto servery korespondují s cíli ruské dezinformační kampaně, tedy rozložení integrity EU a NATO, ničení důvěry občanů vůči demokratickým institucím a v neposlední řadě vytváření a vyjadřování pozitivního vztahu k Ruské federaci. Můžeme tedy na otázku, zda ruská dezinformační kampaň v českých médiích opravdu probíhá, odpovědět ano. Diskutabilní je její míra, promyšlenost a skutečný dopad na čtenáře, ale fakt, že minimálně na sledovaných webech skutečně probíhá, se vyhnout nelze.

9 KDO V ČR BOJUJE PROTI DEZINFORMACÍM

Po výčtu několika serverů, které jsou nejčastěji skloňovány právě s ruskou dezinformační kampaní, následuje kapitola lidí, organizací a institucí, které v mediálním prostoru České republiky proti těmto dezinformačním snahám vystupují, odhalují je, upozorňují na ně a snaží se o to, aby se vyvrácení šířených hoaxů dostalo k co nejvíce lidem. Nejprve jsou zde vypsány programy či iniciativy některých organizací, státní instituce a jejich snahy vypořádat se s dezinformacemi a konečně lidé, kteří proti dezinformacím také aktivně vystupují. Některá jména již provází tuto bakalářskou práci v podobě citovaných zdrojů.

9.1 Kremlin Watch

Dle vlastních slov je „*Kremlin Watch strategický program think-tanku Evropské hodnoty, který má za cíl rozkrývat a čelit dezinformačním a vlivovým operacím Ruské federace a jejich spolupráčů. S programem Kremlin Watch jsme jediným nevládním centrem v Česku, které se touto hrozbou systematicky na denní bázi zabývá*⁷².“ Tento program vydává studie na téma ruských dezinformačních snah nejen v mediálním prostoru, ale dostává se i do oblasti politiky (např. studie Fungování české dezinformační scény, ze které vychází výše zmíněný seznam proruských webů, nebo studie Vliv Ruské federace v ČR atd.) Také pravidelně vydává newsletter Kremlin Watch Monitor v českém i anglickém jazyce, úzce spolupracuje s Odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra a se spojeneckými bezpečnostními složkami na analýze a čelení proruské dezinformační kampani. Spolu se slovenským think-tankem GLOBSEC Policy Institute a maďarským think-tankem Political Capital Institute pravidelně vydává reporty o dezinformační situaci v těchto zemích (poslední z dubna 2017 *Index zranitelnosti: Hodnocení podvrtného vlivu Ruska ve střední Evropě*⁷³). Zároveň spolupracuje s českým zástupcem v EEAS East STRATCOM, kterému tvoří neformální analytické zázemí a na týdenní bázi dodává podklady pro Disinformation Review, které sbírá nejčastější projevy proruské informační ofenzivy⁷⁴. V rámci projektu se Slovenskou atlantickou komisí pod názvem GLOBSEC Trends zveřejnil v září 2016 výsledky sociologického šetření pod názvem Dopady dezinformačních operací v České

---

⁷² Kremlin Watch. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/>

⁷³ Index zranitelnosti: Hodnocení podvrtného vlivu Ruska ve střední Evropě. Dostupné online na http://www.cepolicy.org/sites/cepolicy.org/files/attachments/summary_of_vulnerability_index_in_slovak.pdf

⁷⁴ Čím se zabýváme. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/co-delame/>

republice⁷⁵. Z nich vyplývá, že 25,5 % Čechů věří dezinformacím a 24,5 % věří alternativním (dezinformačním) médiím více než tradičním. Tito lidé vnímají hrozby odlišně, vidí Rusko častěji jako spojence a zpochybňují či odmítají geopolitickou příslušnost České republiky k Západu. Manipulace veřejnosti je úspěšná i v případě dezinformací o dění na Ukrajině. Celkem 38 % respondentů si myslí, že ukrajinská krize byla způsobena USA a NATO, přestože to jsou ruská vojska, která okupují část ukrajinského území. Celých 19,6 % respondentů si myslí, že organizované ruské síly na Ukrajině neoperují. Detailnější informace o programu Kremlin Watch, jeho analýzách, studiích, newsletteru i úspěších jsou dostupné na serveru evropskehodnoty.cz/kremlinwatch.

9.2 Zvol si info

O projektu Zvol si info je podrobněji napsané již ve druhé kapitole „Jak rozpoznat dezinformace“. Projekt vznikl na vysokoškolské půdě Masarykovy univerzity v Brně, v němž působí devět studentů Fakulty sociálních studií, magisterských oborů Politologie a Bezpečnostních a strategických studií⁷⁶. Mimo své oficiální stránky zvol.si.info aktivně působí na sociální síti Facebook, na které upozorňují na různé aktuální hoaxy a vyvracejí jejich pravdivost. Protože je projekt orientován především na studenty středních škol, mimo Surfařova průvodce po internetu na webových stránkách pořádají i workshopy a přednášky na středních školách po celé České republice, vystupují na konferencích s tématy bezpečnosti na internetu před dezinformacemi a díky své úspěšnosti rozšiřují svůj tým i na Slovensko.

9.3 Stopfake.org

Projekt Stopfake.org se zaměřuje především na boj s nepravdivými informacemi o událostech na Ukrajině. Mimo českou verzi je přístupný také v italštině, holandštině, ruštině, angličtině, rumunštině, španělštině, bulharštině, francouzštině a němčině. Působí na sociálních sítích FB, Twitter, Google+, Youtube, Pinterest a dalších. Webové stránky byly spuštěny v březnu roku 2014 a projekt vznikl díky iniciativě přednášejících, absolventů i studentů Mohyljanské školy žurnalistiky a účastníků programu Digital Future of Journalism určeného pro novináře a redaktory. Hlavním cílem projektu

---

⁷⁵ Dopady dezinformačních operací v České republice. Shrnutí specializovaného sociologického šetření agentury STEM. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/09/Dopady-dezinforma%C4%8Dn%C3%ADch-operac%C3%AD-v-%C4%8Cesk%C3%A9-republice.pdf>

⁷⁶ Kdo jsme. Dostupné online na <http://zvol.si.info/en/o-nas/>

je ověřování faktů a vyvracení ověřitelných dezinformací o dění na Ukrajině, které se objevují v médiích. Postupně se web stal také platformou pro analýzu kremelské propagandy ve všech jejích aspektech a projevech. Kromě vlivu propagandy na Ukrajinu se také snaží sledovat její vývoj a dopady od Sýrie a Turecka přes státy Evropské unie a post-sovětského prostoru. Komunita StopFake je žurnalistická organizace, jejímž hlavním cílem je verifikace informací, posilování mediální gramotnosti a boj za jasné rozdělení mezi žurnalistikou faktů a propagandou. Mimo odhalování jednotlivých nepravdivých informací také utváří archiv propagandy a analýzu těchto dat. Vyzývají i české čtenáře k zapojení do této iniciativy prostřednictvím zasílání svých vlastních tipů na články a reportováním textů, o nichž si myslí, že by jejich správnost měla být prověřena. Česká jazyková verze webu Stopfake.org je realizovaná Asociací pro mezinárodní otázky ve spolupráci s East European Information Centre a za podpory Ministerstva zahraničních věcí ČR v rámci Programu transformační spolupráce ČR⁷⁷.

9.4 Manipulatori.cz

Publicistický web manipulatori.cz se dle vlastních slov „věnuje oblasti politického marketingu, public relations a komunikačních strategií, s přesahem do dalších společenských věd.“ Podporuje nezávislé a otevřené myšlení za účelem otevírání kritické debaty o společenském a politickém dění v České republice. Svá tvrzení nestaví na domněnkách a předsudcích, ale na ověřitelných a ozdrojovaných faktech. Cílem je vytvořit otevřenou neideologickou platformu pro relevantní a faktickou diskuzi⁷⁸. V databázi vytváří přehled aktuálně šířených hoaxů, vydává studie (př. Jak bojovat proti dezinformačním kampaním, nebo Jak čelit přívalu ruské propagandy), vydává články spojené s dezinformacemi v České republice, rozdělené do jednotlivých kategorií, a podporuje obdobné projekty jako je Zvol si info, Hoax.cz, Hlídací pes nebo Faktus⁷⁹.

9.5 Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám

Iniciativa vzniku Centra proti terorismu a hybridním hrozbám (CTHH) vychází z předběžných závěrů několika kapitol Auditů národní bezpečnosti, který různé druhy hybridních hrozeb, mimo jiné i terorismus a další formy radikalizace nebo vlivové a dezinformační kampaně ze zahraničí hodnotí jako závažnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost státu. Pracoviště na Ministerstvu vnitra začalo působit 1. ledna 2017 a aktivně

---

⁷⁷ O nás. Dostupné online na <http://www.stopfake.org/cz/o-nas-2/>

⁷⁸ O projektu. Dostupné online na <http://manipulatori.cz/o-projektu/>

⁷⁹ Studie. Dostupné online na <http://manipulatori.cz/o-projektu/>

se podílí na komunikaci s veřejností prostřednictvím svého twitterového účtu (@CTHH_MV). Náplň práce spočívá v monitorování hrozeb spojených přímo s vnitřní bezpečností státu, což předpokládá celkem široké pole hrozeb a potenciálních incidentů v oblasti terorismu, útoků na měkké cíle a bezpečnostních aspektů migrace, extremismu, hromadných akcí, narušování veřejného pořádku a různé trestné činnosti, ale právě i dezinformačních kampaní se vztahem k vnitřní bezpečnosti státu. Na základě monitoringu bude centrum detekované problémy vyhodnocovat a přicházet s návrhy věcných i legislativních řešení, která bude v případě potřeby i realizovat. Zároveň se bude věnovat šíření odborných informací a osvětě o daných problémech směrem k laické i odborné veřejnosti⁸⁰. CTHH se od počátku svého založení potýkalo s neporozuměním své náplně práce a bylo označováno za tzv. orwellovské Ministerstvo pravdy. CTHH však nebude provádět cenzuru ani vnučovat lidem pravdu a nebude z internetových ani tištěných médií odstraňovat žádný obsah. Zároveň nebude šířit ničí propagandu, ale odborné poznatky z oblasti bezpečnosti. Naopak bude upozorňovat na závažné dezinformace a bude směrem k veřejnosti i směrem ke státním institucím poskytovat odborná stanoviska, v nichž bude jakožto státní instituce vycházet z platné Ústavy České republiky⁸¹.

9.6 Osobnosti bojující proti české dezinformační scéně

Tuto bakalářskou práci provází několik jmen, angažovaných do tématu ruského vlivu v českých médiích.

První z jmenovaných je Ondřej Kundra, investigativní novinář a vedoucí politické rubriky týdeníku Respekt. Jeho snahy o rozkrytí vlastnické i redakční sítě dezinformačního portálu Aeronet jsou popsány výše, nicméně Kundra je známý také díky své knize Putinovi agenti, vydané začátkem minulého roku. I když se kniha dotýká médií jen lehce, pojednává o vlivu Ruska v České republice prostřednictvím svých tajných agentů a díky rozsáhlým aktivitám ruské špionáže se ukazuje, že ničivé působení ruských tajných služeb není reliktem dob dávno minulých, které pohřbil pád Železné opony, ale že je naopak načase se jimi vážně zabývat⁸² (pozn. poukazuje na fakt, že ruská

---

⁸⁰ Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. Dostupné online na <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/centrum-proti-terorismu-a-hybridnim-hrozbam.aspx>

⁸¹ Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. Dostupné online na <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/centrum-proti-terorismu-a-hybridnim-hrozbam.aspx>

⁸² Putinovi agenti: Jak ruští špioni kradou naše tajemství. Dostupné online na <https://www.kosmas.cz/knihy/213813/putinovi-agenti/>

ambasáda v Praze zaměstnává celkem 142 lidí, zatímco americká 70 a například francouzská jen 30). Co se týče upozorňování na dezinformace, zjistil, že podle západních rozvědek za alternativními médii často stojí ruské tajné služby. Anne Applebaum, expertka na Rusko a americká historička, uvedla, že anonymních proruských portálů financovaných Kremlem přibývá, v západních společnostech šíří informační chaos a snaží se tak přes veřejné mínění ovlivnit přístup politiků k Rusku. Mimo alternativní internetová média v Česku existuje i několik tištěných médií, jako je například časopis Artěk podnikatele Alexandra Barabanova. Ke své podpoře se vyjadřuje, že „když jde o život příbuzných v Donbasu, o pokusy USA a NATO rozpoutat válku, o genocidu Rusů na východě Ukrajiny a o pravdu, na penězích nezáleží.“ Do roku 2015 byl tento časopis podporován českým ministerstvem kultury, nicméně kvůli informování o událostech týkajících se války na Ukrajině o tuto podporu přišel. O tom všem a mnoha dalších informacích ruského vlivu v České republice, Evropě i Rusku píše ve své knize Putinovi agenti: Jak ruští špioni kradou naše tajemství.

Nepovšimnuté nemohu nechat ani experty, zabývající se ruskou propagandou a informační válkou v České republice, Petru Vejvodou a Miloše Gregora, působící na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně. Mimo svou výzkumnou zprávu o manipulativních technikách používaných na českých proruských serverech se tématem aktivně zabývají i nadále. Stáli na počátku projektu Zvol si info, veřejně se na svých sociálních sítích vyjadřují k šířeným hoaxům a Petra Vejvodová roku 2016 vydala publikace „Informační válka Ruské federace v ČR“ nebo „Nová média jako nástroj šíření propagandy“⁸³. To, že jejich výzkumná práce má smysl, dokazuje mj. zpráva z února tohoto roku, kdy tým vyučujících na fakultách MU včetně jich dvou získal od Masarykovy univerzity grant na projekt „Manipulativní techniky propagandy v době internetu“⁸⁴.

Pod programem Kremlin Watch, patřícím pod český think-tank Evropské hodnoty, nejviditelněji vystupují Roman Máca, citovaný výše, a Jakub Janda, zástupce ředitele think-tanku a vedoucí tohoto programu. Roman Máca působí spíše na sociálních sítích, nezávislém webu manipulatori.cz a jako komentátor-blogger pro webový portál iDnes.cz

---

⁸³ Mgr. Et Mgr. Petra Vejvodová, Ph.D. Dostupné online na <https://www.muni.cz/lide/119477-petra-vejvodova/publikace>

⁸⁴ Katedra politologie FSS MU. Dostupné online na <https://www.facebook.com/politologiefss/photos/a.324841307621342.63261.320062231432583/1065711650200967/?type=3&theater>

se zaměřením na ruskou propagandu, a především vyvracení hoaxů spojených s děním na Ukrajině. Mezi jeho texty patří např. Analýza, jak fungují tzv. proruské weby nebo Jak proruská propaganda našla českého novináře, analytika⁸⁵. Roman Máca dlouhodobě působí v oblasti bezpečnosti užívání internetu a nových médií. Jeho zájmovou oblastí je především problematika mediální propagandy, dezinformací apod. s důrazem na ruské a proruské aktivity a spolupracuje s veřejnými i soukromými institucemi a podílí se na řadě českých i mezinárodních projektů⁸⁶. Jakub Janda působí v think-tanku od roku 2010, roku 2015 se stal vedoucím strategického programu Kremlin Watch. Spolupodílí se na analýzách publikovaných samotným programem a v rámci spolupráce s think-tanky ze zemí Visegrádské čtyřky a dalšími organizacemi či médii (např. americký Atlantic Council) pomáhá upozorňovat na ruský vliv a spolupracuje na mezinárodních výstupech týkajících se tohoto tématu. Jako odborník na prokremelskou propagandu podniká zahraniční výjezdy do zemí Evropské unie, Asie, Ameriky i Kanady, kde se účastní mezinárodních konferencí, nebo pomáhá tamním orgánům a organizacím se sestavením týmů a jejich boji proti ruskému mediálnímu vlivu.

---

⁸⁵ Články od: Máca Roman. Dostupné online na <http://neovlivni.cz/author/roman-maca/>

⁸⁶ Tým. Dostupné online na <http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/tym/>

10 VÝZKUM NA SERVERU AERONET.CZ

Webový portál aeronet.cz nebyl zařazen mezi sledované servery výzkumné zprávy zpracované akademiky Masarykovy univerzity z důvodu rámcové čtenosti článků⁸⁷, ale protože mezi prorusky orientovanými servery figuruje na předních pozicích, rozhodla jsem se tento web analyzovat sama a výsledky popsat v této části práce.

10.1 Metodika výzkumu

Jak je uvedeno výše, mezi hlavní cíle ruské dezinformační kampaně patří rozložení integrity Evropské unie a NATO, ničení důvěry občanů vůči demokratickým institucím a zvýšení podpory radikálních a extremistických sil s kladným vztahem k Rusku. Tyto cíle jsem hledala v článcích publikovaných na serveru v období od ledna 2016 do dubna 2017 ve dvou sekcích – Z domova a Ze světa. Celkový počet článků obou sekcí během sledovaného období dosáhl 450, z toho celkem 118 textů (tedy téměř jedna třetina případů) obsahovalo alespoň jeden z výše uvedených cílů ruské dezinformační kampaně (podrobnější informace k výsledkům jednotlivých cílů jsou uvedeny v následujících podkapitolách). V textech docházelo i k prolínání více cílů zároveň – v takových případech jsem potom brala zřetel na jeden primární cíl, vycházející z celkového vyznění daného textu. Protože se podtémata těchto hlavních cílů mezi jednotlivými sekcemi mírně lišila, další postup analýzy článků na tomto serveru je uveden právě v podkategoriích jednotlivých sekcí vždy s jednou ukázkou článku zastupující dané téma.

10.1.1 Analýza článků v domácí sekci

V domácí sekci server aeronet.cz publikoval za sledované období celkem 106 různých článků, z nichž 56 odpovídá cílům ruské dezinformační kampaně, tedy nadpoloviční většina celku. V této sekci se více objevovaly články s vyzněním kladného vztahu k Ruské federaci než se záporným postojem k západní politice, médiím a vývoji v západních státech, ovšem společně tohle téma zahrnuje celkem 24 textů. Ukázkou tohoto tématu tvoří zpráva o otevření zastupitelství Doněcké lidové republiky v Ostravě v září minulého roku. V reakci na otevření zastupitelstva odeslal Jaromír Štětina, poslanec Evropského parlamentu, ministru zahraničí ČR Lubomíru Zaorálkovi dopis o zásahu proti otevření tohoto samozvaného zastupitelstva, které zesměšňuje českou diplomacii a znevažuje pozici České republiky ve světě. Tuto reakci komentuje autor článku slovy

---

⁸⁷ Výzkum: Prokremelská propaganda využívá nekalé novinářské praktiky. Dostupné online na <https://www.online.muni.cz/veda-a-vyzkum/7790-vyzkum-prokremelska-propaganda-vyuziva-nekale-novinarske-praktiky>

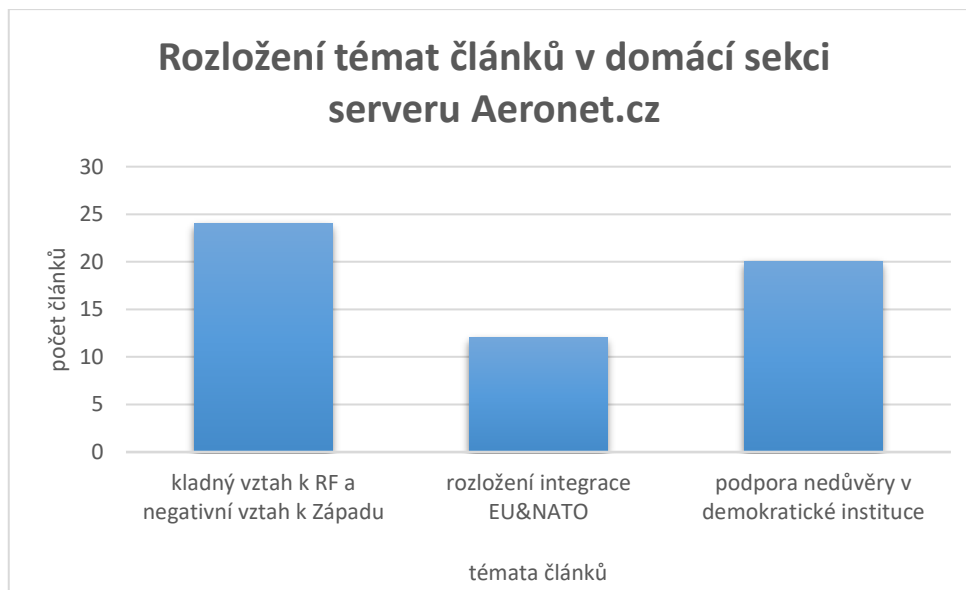
„člověk jako Jaromír Štětina je nepřítelem veškerých lidských a morálních hodnot a svými výroky se staví ještě na nižší úroveň, než alkoholik a bývalý prezident Václav Havel...“ a k tomu dodává, že *„ruská politika je modelem, jakým by se měla vydat česká národní politika v zájmu zachování národa a jeho kultury v rámci odporu proti integračním prvkům NWO, které v ČR prosazuje současný establishment, jenž se opírá o zkorumpované struktury oligarchů, kteří zbohatli v ČR během divoké privatizace v 90. letech a výměnou za podporu nové vládnoucí třídě získali imunitu“* a že *„zlo přichází do ČR z Bruselu, zpoza Atlantiku a z jihu, v podobě migrantů, čili nikoliv z Ruska⁸⁸.“* Zastoupení dalších článků spadajících pod tohle téma je velice obdobné. K rozkládání integrity Evropské unie a Severoatlantické aliance přispělo celkem 12 textů, tedy o polovinu méně než v předchozím případě, přičemž byly patrné dva směry tohoto nabourávání EU a NATO. První z nich se zaměřoval na různé návaznosti ve spojitosti s migrační krizí a jejího řešení, např. s německou kancléřkou Angelou Merkel a útoky na její osobu, nebo s islamizací Evropy a jejího růstu z důvodu vyššího počtu dětí muslimů než potomků obyvatel států Evropské unie, protože kvůli zdanění ze strany EU si více dětí Evropané nemohou dovolit. Tento směr útočí na integraci celé EU, zatímco druhá část tohoto tématu se zaměřuje přímo na vystoupení pouze České republiky. Třetí téma, ničení důvěry občanů vůči demokratickým institucím, zahrnuje téměř stejný počet jako první téma – celkem 20 textů (1/5 z celkového počtu). Nejčastěji zmiňovanou institucí byla v tomto případě česká vláda, které autor připisoval nepravdivé a dezinformující výroky k aktuálnímu vývoji ve státu. Kladně je v člancích vykreslován prezident České republiky Miloš Zeman, naopak negativní vyznění vyplývá pro některá česká média a think-tanky. Příklad takového informování je zřejmý z článku o České televizi a tehdy ještě plánovaném založení Centra proti terorismu a hybridním hrozbám při Ministerstvu vnitra ČR: *„Česká televize by měla plnit úlohu otevřené veřejné diskuze a nikoliv propagandistického nástroje protiruské rétoriky. Nelze se divit, že lidé čím dál tím více věří alternativě, když mainstream píše a vysílá čím dál tím více proamerické a probruselské propagandy⁸⁹.“* Z komentáře autora jasně vyplývá manipulace se čtenářem o české

---

⁸⁸ Informační válka: Zastoupení Kurdů v ČR nevádí, zastupitelství Doněcké lidové republiky ale vyvolalo záchvat. Udavač Štětina, odposlechy Merkelové ze strany USA a Ruskem řízené weby! [VIDEO]. Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/informacni-valka-zastoupeni-kurdu-v-cr-nevadi-zastupitelstvi-donecke-lidove-republiky-ale-vyvolalo-zachvat-udavac-stetina-odposlechy-merkelove-ze-strany-usa-a-ruskem-rizene-weby/>

⁸⁹ Státem sponzorovaná „Jungmanovka“ bude monitorovat a vyhodnocovat české alternativní weby. Prý šíří ruskou propagandu a lidé jí začínají věřit! Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/statem->

veřejnoprávní televizi a další příspěvky, které jsem vyhodnotila jako texty spadající pod tohle téma, útočí na další demokratické instituce všemi manipulativními technikami uvedenými ve výše zmíněné analýze.

Zdroj: vlastní zpracování

Mimo zařazení jednotlivých textů pod cíle ruské dezinformační kampaně chci ještě uvést poznatek z tohoto serveru korespondující s tématem celé bakalářské práce. Pod názvem Seznam objektů diverzních skupin informačního boje vydal server aeronet.cz seznam objektů ČR, jejichž (dle vlastních slov) *prostory a infrastruktura jsou využívány k ideologickému rozvracení nejen Ruské federace, ale i české alternativy a k vedení informační války ve prospěch západních elit a globalistů*. Tento seznam by se dal považovat za určitý protiútok k častému zmiňování serveru jako alternativního média, které šíří ruskou propagandu, proti kterému se v člancích s touto tematikou velmi často vymezuje, nicméně po zhlédnutí seznamu je více než nepochopitelné vůbec jeho vydání. Obsahuje celkem 9 institucí, jmenovitě Rádio Svobodná Evropa, Evropský dům, Filosofická fakulta Univerzity Karlovy, Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy, Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, The Prague Security Studies Institute, Open Society Fund a Český rozhlas⁹⁰.

---

sponzorovana-jungmanovka-bude-monitorovat-a-vyhodnocovat-ceske-alternativni-weby-pry-siri-ruskou-propagandu-a-lide-ji-zacinaji-verit/

⁹⁰ Známe seznam českých diverzních objektů využívaných k informační válce proti Ruku! Český rozhlas na špici trollingu! Unikly snad dokumenty jaderného výzkumu? Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/zname-seznam-ceskych-diverznich-objektu-vyuzivanych-k-informacni-valce-proti-rusku-cesky-rozhlas-na-spici-trollingu-unikly-snad-dokumenty-jaderneho-vyzkumu/>

Dle serveru jsou tedy do informační války proti Rusku zapojeni i studenti vysokých škol, což mi přijde už jako absurdní tvrzení. Vzhledem k podpisu článků pod pseudonymem Vedoucí kolotoče (tedy bez uvedení pravého jména redaktora), na závěr analýzy domácí sekce přidávám ještě citaci autora z článku o jeho reakci na snahy odhalení jeho vlastní identity novinářem Ondřejem Kundrou z Týdeníku Respekt a redaktorkou České televize Anetou Snopovou, který mluví za vše: „*nezajímejte se o jméno messengeru. Zajímejte se o zprávu, kterou vám přinesl*⁹¹.“

10.1.2 Analýza článků v sekci Ze světa

Sekce Ze světa ve sledovaném období obsahuje celkem 344 článků (tedy více než trojnásobek textů oproti domácí sekci), nicméně manipulativní články korespondující s cíli ruské dezinformační kampaně už nejsou tak lehce zařaditelné jako v předchozí části. Pokud zachováme témata analyzovaná v domácí sekci, celkový počet článků dezinformujících o Rusku a snažící se roztržít integritu EU a NATO se vyšplhá za sledované období na 62 textů (tedy jedna pětina z celkového počtu zahraničních zpráv). Tato sekce kromě vykreslování dobrého Ruska a zkaženého Západu a snah o rozložení EU a NATO informuje o všech možných světových událostech s manipulací, kterou je možné sledovat už v titulcích článků, nicméně v rámci této analýzy jsou témata textů nevyhovující. Proto, k zachování souslednosti a možnosti komparace s předchozí kapitolou, analyzuji v následující části pouze texty se stejnými cíli jako ty předešlé.

V prvním ze zmiňovaných cílů je na rozdíl od domácí sekce v sekci zahraniční daleko více patrné negativní vykreslování Západu oproti kladnému vztahu k Rusku (tedy přesně naopak). Celkový počet článků s touto tematikou dosahuje 35 textů. Tato oblast pokrývá několik různých témat. Zajímavé je sledovat vývoj informování o situaci ve Spojených státech amerických – od předvolebních debat k samotným volbám až po nerozhodnost, zda o současném prezidentovi USA Donaldu J. Trumpovi informovat v pozitivním, či negativním stylu. V době volební kampaně se však server postavil jednoznačně na stranu amerického prezidenta, zatímco jeho hlavní protikandidátku i předchozího prezidenta Baracka Obamu znevažoval a šířil všechny události nahrávající k její nižší podpoře v očích české veřejnosti. Dalším významným tématem byl brexit – v očích autora Aeronetu brexit znamená porážku Západu a zdrcující úder pro evropské globalisty,

---

⁹¹ Exkluzivní svědectví: O tom, jak redaktor Respektu a držitelka Sorošovy ceny z České televize chtěli odhalit pana VK z Aeronetu a přitom zapomněli, že éra STB už dávno pominula! Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/exkluzivni-svedectvi-o-tom-jak-redaktor-respektu-a-drzitelka-sorosovy-ceny-z-ceske-televize-chteli-odhalit-pana-vk-z-aeronetu-a-pritom-zapomneli-ze-era-stb-uz-davno-pominula/>

naopak je to skvělá zpráva právě pro USA, protože i samostatná Velká Británie posílí americkou hegemonii (tato zpráva pochází z podporované části prezidenta USA v době, kdy byl jeho postoj k Rusku zatím nejasný), a rozbití EU bude podle něj pokračovat i v dalších státech.

Druhý cíl, narušování a rozbití integrity Evropské unie a NATO, je ve sledovaném období podpořen celkem 27 články. Hlavní zastoupení témat představuje opět informování o migrační krizi, vývoji situace v bombardované Sýrii s opakováním postojů ruských politiků a událostmi v Evropě údajně spojených s uprchlíky. Takovým příkladem je článek ze začátku dubna roku 2017, který informuje o útoku a použití chemických zbraní v syrském Idlíbu. Autor v něm popisuje, jak zástupci Bílých přileb aranžují oběti a dělají tak nejen z veřejnosti, ale i z amerického prezidenta idioty. Na zemi podle něj leží údajné mrtvolky a oběti zasažené chemickým útokem, přičemž samy po zasažení došly do centrály Bílých přileb a teprve tam padly na zem a umřely. Hodnocení autora doprovází obrázky z místa útoku, k čemuž dodává, že auta BP jsou rozestavena tak nešikovně, že na místo buď přijela tak, že oběti přejela, nebo že oběti samy přišly a spadly pod jejich kola, nebo že je tak naaranžovali pracovníci BP, a nato je natočili na kameru. Útok přirovnává ke (dle vlastních slov) stejně zinscenovanému útoku ze syrského Aleppa ze září minulého roku. Ve výsledku z jeho úvah vyplývá, že americký prezident se co nejdříve musí spojit s ruským prezidentem Vladimírem Putinem, musí se setkat, dohodnout a vytvořit spojení, protože DJT musí pochopit, že útoky na Vladimíra Putina i na něj mají společného jmenovatele, kterým je washingtonský deep state establishment. Dále pokračuje v tom, že odvolání Stevea Bannona z funkce stálého člena Národní bezpečnostní rady je zlé znamení (i přes jeho xenofobní a rasistické názory) a že pokud americký prezident neovládne zahraniční procesy, USA ztratí kontrolu nad Polskem i Českou republikou a obě země pak čeká cesta do Nové Evropy, ve které bude Německo triumfovat⁹², což je hlavní poselství a závěr celého článku. V rámci migrační krize se taktéž vyjadřuje k útokům uprchlíků v evropských metropolích, jako např. ve zprávě informující o znásilnění Němky na Nový rok v Kolíně nad Rýnem. I přes vyvrácení této zprávy si autor vymyslel teorii o zábavné tradiční

---

⁹² A je to venku! Důkazy a fotografie potvrdily, že chemický útok v Idlíbu byl zinscenovaný Bílými přilbami a americkou CIA. Syrská opozice na Twitteru informovala o chemickém útoku den předem! Trump má vážný problém, má kolem sebe zrádce, lháře a nekontroluje silové složky USA stejně, jako je nekontroloval Obama! Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/a-je-to-venku-dukazy-a-fotografie-potvrdily-ze-chemicky-utok-v-idlibu-byl-zinscenovany-bilymi-prilbami-a-americkou-cia-syrska-opozice-na-twitteru-informovala-o-chemickem-utoku-den-predem/>

„Znásilňovací hře“ arabských mužů, jež je součástí jejich kultury, a protože jejich nárok na zachování svých kulturních obyčejů je v Evropě nedotknutelný, je to vlastně jejich právo⁹³.

Zdroj: vlastní zpracování

10.2 Shrnutí výsledků

Tento praktický výzkum serveru aeronet.cz podporuje předešlé závěry analýzy českých proruských orientovaných portálů. Publikované články nemají charakter nezávislého zpravodajství, v případě uvedení autora pod článkem je uveden pouze pseudonym a vzhledem ke stylu informování o jednotlivých tématech a množství produkováných článků můžeme server Aeronet skutečně zařadit mezi média patřící pod ruskou dezinformační scénérii. Více než 50 % textů zveřejněných pod domácí sekci s do očí bijící manipulací a vyjadřování vlastního názoru korespondujícího se zkažeností Západu a skvělého obrazu Ruska je jasným ukazatelem zprávy, kterou chce server mezi česká média rozšířit. V případě sekce zahraniční je zastoupení článků podporujících dva cíle ruské dezinformační kampaně nižší (necelých 20 %), nicméně i jedna pětina textů s jasným posláním vyplývajícím z těchto cílů je dostatečným argumentem pro upozornění čtenářů tohoto serveru k opatrnosti při přebírání informací, které zcela jasně a neskrytě dezinformují o tématech v obecném kontextu oslabujících postoje západních demokratických států, a naopak vyzdvihujících pozice režimu Ruské federace. Co se týče

⁹³ VIDEO: A je to venku! Organizované znásilňování evropských žen migranty na Nový rok je arabská tradice zvaná „Taharrush gamea“, odhalila konečně německá policie! [CZ Titulky]. Dostupné online na <http://aeronet.cz/news/video-a-je-to-venku-organizovane-znasilnovani-evropskych-zen-migranty-na-novy-rok-je-arabska-tradice-zvana-taharrush-gamea-odhalila-konecne-nemecka-policie-cz-titulky/>

používaných manipulativních metod tohoto portálu, na základě vybraných manipulativních metod uvedených ve výzkumné zprávě v předchozí kapitole, jsou nejvíce zastoupeny právě dvě techniky. První z nich je svalování viny, vždy na stranu západních demokracií a demokratických institucí, zatímco Rusko je skutečně vykreslováno, jako by bylo ve všech situacích nevinně a vše řešilo z pozice toho, kdo přichází ostatním státům na pomoc. Co se týče druhé používané techniky, názor autora ve zpravodajství, najdeme ji z určité procentuální části ve všech publikovaných článkách, pokud je tedy budeme alespoň pro tuto analýzu považovat za zpravodajské. Autor své názory buď vyjadřuje přímo v titulcích, zasazuje je do textů průběžně, nebo je vyjádří na konci dané zprávy. Tak či tak, v každém z analyzovaných textů můžeme názor autora najít. Specifickou součástí manipulace představují obrázky. Jak je uvedené v případě informování o syrském chemickém útoku, autor použil skutečné fotografie z místa útoku, takže se nejedná o žádnou fotomontáž nebo záměrné matení čtenáře. Manipulace však přichází s komentářem těchto fotografií, které si autor od začátku až do konce jednoduše vymýšlí, jak ho napadne. Čím více různých teorií k obrázku jej napadne, tím více jich k němu přidá, bez ohledu na skutečnou situaci, kterou dané fotografie zachycují. To opět podtrhuje tvrzení, že server aeronet.cz nelze považovat za seriózní transparentní zpravodajský server, ani za jednoznačnou alternativu k tradičním médiím, ale za tvůrce a šířitele ruské dezinformační kampaně, která na tomto serveru od roku 2013 probíhá.

11 ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zjistit, zda dochází k šíření ruské dezinformační kampaně v českém mediálním prostoru. Na základě analýzy seznamu českých prokremelských webů, výsledků výzkumné zprávy o manipulativních technikách používaných na nejčtenějších alternativních serverech považovaných za nositele ruské propagandy i výsledků vlastního výzkumu na tuto otázku nyní můžeme odpovědět. Vzhledem k dostupným zpracovaným údajům o působení ruské dezinformační scény v českých médiích vyhodnocuji tuto propagandu jako pravdivou. Používání manipulativních technik v takovém rozsahu a u témat informujících o aktuálním domácím i světovém dění kopírující pohled ruského režimu s přidáváním vlastních ideologických názorů do zpravodajských textů se nedá přehlížet a už vůbec ne považovat za seriózní žurnalistiku. Metodologie výzkumné zprávy Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech navíc pokrývá jen určitou část z těchto technik. Nebyly do ní zahrnuta například nepodložená tvrzení, selektivní výběr informací lži apod. Z povahy výzkumu nebylo možno tyto techniky sledovat, protože např. sledování užívání lží by vyžadovalo důsledné ověřování faktů, což při daném stylu výzkumu a množství dat nebylo reálné. I přesto však výsledky tohoto výzkumu ukazují více než třiceti procentní podíl zpráv zahrnujících Rusko, přičemž jednotlivá sledovaná témata dosahují poměrně vysoká čísla zahrnující použité manipulativní techniky – u tématu migrační krize je 32 procent článků emotivně zbarveno, u konfliktu na Ukrajině dosáhl hodnoty 11,3 %, informování o konfliktu v Sýrii bylo manipulováno v 4,6 %. Texty spadající pod celkovou zahraniční politiku byly emotivně zbarveny v 17 procentech a v sekci domácí politiky dosahovaly o něco nižší hodnoty, 14,7 %. Při sledování dalších manipulativních technik by po mé vlastní zkušenosti s těmito servery hodnoty dosahovaly ještě vyšších výsledků. Metodika mé vlastní analýzy média Aeronet se zaměřuje na sledování obecně uznávaných cílů ruské propagandy v českých médiích. Texty jsou analyzovány za více než roční období a výsledky hovoří samy za sebe. Téměř 53 % textů v domácí sekci těmito (výše definovaným) cílům odpovídá, zahraniční sekce jich obsahuje celých 18 procent (procentuální rozdíl mezi články v domácí a zahraniční sekci je však způsoben sledováním stanovených definovaných cílů. Po přidání dalších použitých manipulativních technik by absolutní počet zmanipulovaných textů výrazně narostl – což je možná nevýhoda použité metodiky, nicméně pro zachování analýzy porovnatelné pro obě sekce jsem se rozhodla zachovat tuto souslednost). Nejen provedené výzkumy

popsané v této práci, ale i snaha veřejnoprávních médií, tištěných médií, dalších seriózních zpravodajských portálů, organizací zabývajících se problematikou hybridních hrozeb a dezinformací, jednotlivých reportérů a občanských aktivistů i sociálních sítí a vyhledávačů v České republice, Evropě a potažmo v celém světě, ukazuje na rostoucí vliv a rozsah šířených dezinformací a snaží se na ně aktivně upozorňovat a rozšiřovat povědomí o nutnosti ověřování informací při vyhodnocení webových stránek či zpráv jako nespolehlivých nebo minimálně zavádějících. To jen potvrzuje můj názor a výsledky výše popsaných výzkumů o skutečném a zvyšujícím se riziku vlivu ruské propagandy a mediální manipulace se čtenáři uvedených serverů (a nejen těch). Na základě závěrů vyplývajících ze zjištěných dat sociologického šetření agentury STEM v České republice věří zhruba jedna čtvrtina obyvatel více těmto alternativním médiím než těm tradičním, což v absolutních číslech odpovídá zhruba dvěma a půl milionu obyvatel České republiky. Vzhledem k obsahu těchto serverů je proto potřebné, aby instituce, organizace i jednotlivci šířili povědomí o nebezpečnosti a manipulace těchto webových portálů, a také proto jsem se rozhodla tomuto tématu věnovat svou bakalářskou práci. V konečném důsledku si čtenář sám může na jednotlivá alternativní média udělat svůj vlastní názor, nicméně díky tvrdým datům z primárního zjišťování, zpracování a analýzy a mé několika měsíční návštěvnosti sledovaných serverů mohu opět jen potvrdit, že tyto servery ruskou propagandu nejen šíří, ale i vytvářejí, a je opravdu nutné si publikované zprávy ověřovat a především používat svůj vlastní mozek a nescočit na každou konspirační teorii nebo článek vyjadřující spíše názory autora než vykazující známky seriózního zpravodajství, se kterým čtenář vnitřně, třeba díky své vlastní nespokojenosti, souhlasí. Proto mohu sama za sebe říci těmto serverům jednoznačné ne, protože jimi prezentována fakta nejsou postavena na serózní žurnalistice a neumožňují si udělat na dění svůj vlastní názor, ale podstrkují místo něj svou pozici korespondující s „diktátem z Kremlu“. Ke splnění základního cíle této práce – ano, ruská propaganda ve vybraných českých médiích skutečně probíhá a je pravdivá. Záleží už jen na čtenáři – jestli dá přednost faktům a několika minutám ověření informací, nebo se raději uzavře do své názorově blízké sociální skupiny a bude dále trvat na své vlastní pravdě.

12 ZDROJE

- 1) A je to venku! Důkazy a fotografie potvrdily, že chemický útok v Iдлиbu byl zinscenovaný Bílými přilbami a americkou CIA. Syrská opozice na Twitteru informovala o chemickém útoku den předem! Trump má vážný problém, má kolem sebe zrádce, lháře a nekontroluje silové složky USA stejně, jako je nekontroloval Obama! *AE NEWS* [online]. 2017-04-07 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/a-je-to-venku-dukazy-a-fotografie-potvrdily-ze-chemicky-utok-v-idlibu-byl-zinscenovany-bilymi-prilbami-a-americkou-cia-syrska-opozice-na-twitteru-informovala-o-chemickem-utoku-den-predem/>
- 2) Americká laboratoř na Ukrajině „vypustila“ smrtící virus: 20 mrtvých a 200 vážně zraněných. *AC24.cz* [online]. 2016-01-28 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://ac24.cz/zpravy-ze-sveta/7350-americka-laborator-na-ukrajine-vypustila-smrtici-virus-20-mrtvych-a-200-vazne-zranenych>
- 3) BBC varuje: Proruská propaganda je v Česku na vzestupu. *Česká televize* [online]. 2015-04-03 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1517452-bbc-varuje-proruska-propaganda-je-v-cesku-na-vzestupu>
- 4) BENTZEN, N. and M. Russel. *Russia's disinformation on Ukraine and the EU's response. European Parliament: European Parliamentary Research Service* [online]. 2015 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/571339/EPRS_BRI\(2015\)571339_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2015/571339/EPRS_BRI(2015)571339_EN.pdf)
- 5) Blogger stopoval, kdo stál za pražskou kampaní proti islámu a migraci. *Neovlivní.cz* [online]. 2016-02-17 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: <http://neovlivni.cz/blogger-vystopoval-kdo-stal-za-prazskou-kampani-proti-islam-u-a-migraci/>
- 6) Campaign. *English: Oxford Living Dictionaries* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/campaign>
- 7) Česká nezávislá televize. *Česká nezávislá televize* [online]. 2012 [cit. 2017-03-18]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/user/svobodnatv/videos>
- 8) Čím se zabýváme. *Evropské hodnoty: Kremlin Watch* [online]. [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/co-delame/>
- 9) Články od: Máca Roman. *Neovlivní.cz* [online]. [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <http://neovlivni.cz/author/roman-maca/>

- 10) Čo je to hoax? *HOAX: Internetové podvody, klamstvá a špina* [online]. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <https://hoax.sk/co-je-to-hoax/>
- 11) Dezinformace a propaganda: Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/cthh/clanek/centrum-proti-terorismu-a-hybridnim-hrozbam.aspx>
- 12) Domovská stránka. *AE News* [online]. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/>
- 13) Dopady dezinformačních operací v České republice: Shrnutí specializovaného sociologického šetření agentury STEM. *Evropské hodnoty* [online]. 2016-09-12 [cit. 2017-04-23]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/wp-content/uploads/2016/09/Dopady-dezinforma%C4%8Dn%C3%ADch-operac%C3%AD-v-%C4%8Cesk%C3%A9-republice.pdf>
- 14) EHLERS, Vernon J. *Information Warfare and International Security. NATO Parliamentary Assembly: Formerly North Atlantic Assembly* [online]. 1999-10-06 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.nato-pa.int/archivedpub/comrep/1999/as285stc-e.asp#fn6>
- 15) Exkluzivní svědectví: O tom, jak redaktor Respektu a držitelka Sórošovy ceny z České televize chtěli odhalit pana VK z Aeronetu a přitom zapoměli, že éra STB už dávno pominula! *AE News* [online]. 2016-04-21 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/exkluzivni-svedectvi-o-tom-jak-redaktor-respektu-a-drzitelka-sorosovy-ceny-z-ceske-televize-chteli-odhalit-pana-vk-z-aeronetu-a-přitom-zapomneli-ze-era-stb-uz-davno-pominula/>
- 16) FAKE: USA gave Ukraine \$5 billion for coup d'état. *STOPFAKE.ORG: Struggle against fake information about events in Ukraine* [online]. 2014-04-21 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.stopfake.org/en/324/>
- 17) Fantasmagorie a lži nizozemských vyšetřovatelů: let MH17 prý byl sestřelen raketou 9M38 vypálenou systémem BUK, který byl přivezen z území Ruské federace a po útoku se později vrátil do Ruské federace. *Svobodné noviny: Bez cenzury* [online]. 2016-09-30 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://svobodnenoviny.eu/fantasmagorie-a-lzi-nizozemskych-vysetrovatelu-let-mh17-pry-byl-sestrelen-raketou-9m38-vypalenou-systemem-buk-ktery-byl-přivezen-z-uzemi-ruske-federace/>
- 18) FOJTŮ, M. *Výzkum: Prokremelská propaganda využívá nekalé novinářské praktiky. Masarykova univerzita* [online]. 2016-06-13 [cit. 2017-04-16]. Dostupné

z: <https://www.online.muni.cz/veda-a-vyzkum/7790-vyzkum-prokremelska-propaganda-vyuziva-nekale-novinarske-praktiky>

- 19) Fungování českých dezinformačních a manipulativních webů – kompletní studie: Fungování českých dezinformačních webů. *Evropské hodnoty* [online]. 2016-07-26 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu-2/>
- 20) Global Research: Obama nenávidí Rusko. *Sputnik Česká republika* [online]. 2015-03-04 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <https://cz.sputniknews.com/politika/2015030441698/>
- 21) GORDTS, E. *Putin's Press: How Russia's President Controls The News*. *Huffpost* [online]. 2015-10-24 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: http://www.huffingtonpost.com/entry/vladimir-putin-russia-news-media_us_56215944e4b0bce34700b1df
- 22) GREGOR, M. a P. Vejvodová. *Výzkumná zpráva: Analýza manipulativních technik na vybraných českých serverech*. *Academia* [online]. 2016 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: https://www.academia.edu/26046763/V%C3%BDzkumn%C3%A1_zpr%C3%A1va_Anal%C3%BDza_manipulativn%C3%ADch_tech_nik_na_vybran%C3%BDch_%C4%8Desk%C3%BDch_serverech
- 23) HateFree Culture. *HOAX: Uprchlíci na střeše vlaku v Chebu*. *HateFree* [online]. 2015-09-11 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.hatefree.cz/blo/hoaxy/1134-uprchlici-cheb>
- 24) HOFFMAN, Frank G. *Conflict in the 21st century: The Rise of Hybrid Wars*. *Potomac Institute for Policy Studies* [online]. Arlington, Virginia, 2007 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: http://www.potomacinstitute.org/images/stories/publications/potomac_hybridwar_0108.pdf
- 25) Informační válka: Zastoupení Kurdů v ČR nevdí, zastupitelství Doněcké lidové republiky ale vyvolalo záchvat. Udavač Štětina, odposlechy Merkelové ze strany USA a Ruskem řízené weby! [VIDEO]. *AE NEWS* [online]. 2016-09-02 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/informacni-valka-zastoupeni-kurdu-v-cr-nevadi-zastupitelstvi-donecke-lidove-republiky-ale-vyvolalo-zachvat-udavac-stetina-odposlechy-merkelove-ze-strany-usa-a-ruskem-rizene-weby/>
- 26) Index zraniteľnosti – Hodnotenie podvratného vplyvu Ruska v strednej Európe. *Globsec Policy Institute* [online]. Bratislava, Slovakia, 2017 [cit. 2017-04-

- 19]. Dostupné z:
http://www.cepolicy.org/sites/cepolicy.org/files/attachments/summary_of_vulnerability_index_in_slovak.pdf
- 27) Joint Multinational Training Group-Ukraine. *U.S. Army Europe: Army strong, strong Europe!* [online]. [cit. 2017-04-02]. Dostupné z:
<http://www.eur.army.mil/jmtg-u/>
- 28) KABÁTOVÁ, Šárka. ‚Aktuální‘ Paříž na rok starém videu. Proti Parlamentním listům se ohradili bojovníci s hoaxy. *Lidovky.cz* [online]. 2017-03-07 [cit. 2017-04-13]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/rok-stare-video-i-fotka-muslimu-z-roku-2010-tak-manipuluji-parlamentni-listy-na-siti-gjf-/zpravy-domov.aspx?c=A170306_135857_In_domov_sk
- 29) Katedra politologie FSS MU. *Facebook* [online]. 2017 [cit. 2017-04-28]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/politologiefss/photos/a.324841307621342.63261.320062231432583/1065711650200967/?type=3&theater>
- 30) Kdo jsme. *Zvol.si.info: Nebud' loutka propagandy* [online]. 2016 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://zvol.si.info/en/o-nas/>
- 31) Konspirační teorie se šíří internetem. Německá kancléřka Angela Merkelová je údajně dcera Hitlera. *AC24.cz* [online]. 2015-12-28 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://ac24.cz/zpravy-ze-sveta/7177-konspiracni-teorie-se-siri-internetem-nemecka-kanclerka-angela-merkelova-je-udajne-dcera-hitlera>
- 32) Kontakty - PARLAMENTNILISTY.CZ. *Parlamentní listy* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/redakce/>
- 33) Kremlin Watch. *Evropské hodnoty* [online]. [cit. 2017-04-18]. Dostupné z:
<http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/>
- 34) KUNDRA, Ondřej. *Ke kořenům Aeronetu. Pátrání po zdroji ruské propagandy vede do severomoravského Havířova. Hospodářské noviny* [online]. 2016-05-01 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://domaci.ihned.cz/c1-65273470-ke-korenium-aeronetu-patrani-po-zdroji-ruske-propagandy-vede-do-severomoravskeho-havirova>
- 35) KUNDRA, Ondřej. *Putinovi agenti: jak ruští špioni kradou naše tajemství*. Brno: BizBooks, 2016. ISBN 978-80-265-0455-9.
- 36) KYŠA, L. *Atentáty v Evropě jsou dílo pražských cyklistů! Američané chtěli v Sýrii vypustit chemtrails a omylem si naložili sarin: Recesisté propašovali do*

- Parlamentních listů články plné nesmyslů. Editori webu to nepoznali a vydali je. MediaHub* [online]. 2017-04-17 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://mediahub.cz/media/945656-atentaty-v-evrope-jsou-dilo-prazskych-cyklistu-ameriane-chteli-v-syrii-vypustit-chemtrails-a-omylem-si-nalozili-sarin-recesiste-propasovali-do-parlamentnich-listu-clanky-plne-nesmyslu-editori-webu-to-nepoznali-a-vydali-je>
- 37) MÁCA, R. *Vybrané metody proruské propagandy v ČR. IDnes.cz/blog* [online]. 2015-08-12 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://maca.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=472409>
- 38) Marek Bláha. *LinkedIn* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <https://www.linkedin.com/in/marek-bl%C3%A1ha-19b65a71/>
- 39) Na stopě teorie, která není tak šílená, jak vypadá: Jaké geny nosí "Anděl, který si všímá"? Evropský rasový experiment pokračuje. Tajný deník doktora Clauberga. Umělé oplodnění v NDR? Svědci: Hitler zemřel v Brazílii. *Protiproud: Kontrarevoluční magazín Petra Hájka* [online]. 2016-04-02 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://protiproud.parlamentnilisty.cz/politika/2322-na-stope-teorie-ktera-neni-tak-silena-jak-vypada-jake-geny-nosi-andel-ktery-si-vsima-evropsky-rasovy-experiment-pokracuje-tajny-denik-doktora-clauberga-umele-oplodneni-v-ndr-svedci-hitler-zemrel-v-brazilii.htm>
- 40) Nejdůležitější zjištění o české dezinformační scéně: 20 poznatků o fungování české dezinformační scény. *Evropské hodnoty* [online]. 2016-07-28 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/fungovani-ceskych-dezinformacnich-webu/nejdulezitejsi-zjistení-o-ceske-dezinformacni-scene/>
- 41) NIMMO, Ben. *Identifying disinformation: an ABC* [online]. *Institute for European Studies*, 2016. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.ies.be/files/PB%202016:01%20Ben%20Nimmo.pdf>
- 42) Novinky. *Svět kolem nás: Kontroverzní realita* [online]. [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <http://www.svetkolemnas.info/>
- 43) O nás. *StopFake.org: Boj s nepravdivými informacemi o událostech na Ukrajině* [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.stopfake.org/cz/o-nas-2/>
- 44) O projektu. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://manipulatori.cz/o-projektu/>

- 45) O projektu. *Sputnik Česká republika* [online]. [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <https://cz.sputniknews.com/docs/about/index.html>
- 46) Orwellovské ministerstvo pravdy prohrálo svůj boj, než začalo. Přišlo pozdě a je zbytečné. *Svět kolem nás: Kontroverzní realita* [online]. 2017-01-10 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.svetkolemna.info/novinky/domaci/5365-orwellovske-ministerstvo-pravdy-prohralo-svuj-boj-nez-zacalo-prislo-pozde-a-je-zbytecne>
- 47) OUR MEDIA a.s. *Parlamentní Listy* [online]. [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/redakce/spolecnost/>
- 48) PAVLÍČEK, M. *CIA agent přiznává, Obama vytvořil ISIS, aby vpadnul do Sýrie. New World Order Opposition* [online]. 2016-04-11 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.nwoo.org/2016/04/11/cia-agent-priznava-obama-vytvoril-isis-aby-vpadnul-do-syrie/>
- 49) Petra Vejvodová: Publikace. *Masarykova univerzita: Lidé* [online]. [cit. 2017-04-26]. Dostupné z: <https://www.muni.cz/lide/119477-petra-vejvodova/publikace>
- 50) Poděkování čtenářům AC24. *AC24.cz* [online]. 2012 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.ac24.cz/zpravy-z-domova/299-podekovani-ctenarum-ac24>
- 51) Proč by sis měl zvolit info? *Zvol.si.info: Nebud' loutka propagandy* [online]. 2016 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://zvol.si.info/en/>
- 52) Prokremelské weby jsou nebezpečnější. Na podvrhy fotek už dávno nespolehají. *Česká televize* [online]. 2016-06-13 [cit. 2017-04-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/media/1815890-prokremelske-weby-jsou-nebezpecnejsi-na-podvrhy-fotek-uz-davno-nespolehaji>
- 53) Putin si sníží plat. *Sputnik Česká republika* [online]. 2015-03-06 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <https://cz.sputniknews.com/politika/2015030658964/>
- 54) ROBERTS, Jeff. *The Biggest Secret: Do Reptilian-Human Hybrids Run Our World? CE: Collective Evolution* [online]. 2013-10-17 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <http://www.collective-evolution.com/2013/10/17/david-ickes-theory-of-the-reptilian-human-hybrid-apocalypse/>
- 55) ROSTECKÝ, J. *Ondřej Geršl: Na AC24.cz píšeme tak, jak nám dovolí naše současná úroveň vědomí. MladýPodnikatel.cz: Inspirace pro vaše podnikání a marketing* [online]. 2014-04-18 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <https://mladypodnikatel.cz/ondrej-gersl-rozhovor-o-ac24-t11020>

- 56) Ruská armáda je nejsilnější v Evropě. *Sputnik Česká republika* [online]. 2015-10-05 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: <https://cz.sputniknews.com/svet/2015030629804/>
- 57) Rusko a Čína se shodují a přináší varování celému světu: USA plánují jadernou válku! *LAJKITCZ* [online]. 2016-16-10 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <https://www.lajkit.cz/zpravy/item/714-rusko-cina-shoda-varovani-usa-planuji-jaderna-valka>
- 58) Rusko vypustilo propagandistický Sputnik, nově má i českou verzi. *IDnes.cz* [online]. 2015-03-06 [cit. 2017-03-17]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/novy-rusky-web-sputnik-0vk-/domaci.aspx?c=A150306_153503_domaci_jw
- 59) Schéma fungování vlivu Ruské federace v České republice. *Evropské hodnoty* [online]. 2016-08-29 [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/vyzkum/schema-fungovani-vlivu-ruske-federace-v-ceske-republice/>
- 60) Skvělý trik moderní doby. Vojenské cvičení na Ukrajině se proměnilo na americkou základnu. *AC24.cz* [online]. 2016-01-24 [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.ac24.cz/zpravy-ze-sveta/7331-skvely-trik-moderni-doby-vojenske-cviceni-na-ukrajine-se-promenilo-na-americkou-zakladnu>
- 61) SMOLEŇOVÁ, Ivana. *Proruská dezinformační kampaň v České republice a na Slovensku: Typy médií šířící proruskou propagandu, jejich charakteristika a nejvíce používané argumenty* [online]. Prague Security Studies Institute, 2016. [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: http://www.pssi.cz/download/docs/355_desinformacni-kampan-pssi.pdf
- 62) Sociální síť našly selfie Merkelové s předpokládaným sebevražedným atentátníkem. *Sputnik Česká republika* [online]. 2016-03-26 [cit. 2017-04-05]. Dostupné z: <https://cz.sputniknews.com/svet/201603262682016-socialni-site-selfie-merkelova-atentatnik/>
- 63) Státem sponzorovaná „Jungmanovka“ bude monitorovat a vyhodnocovat české alternativní weby. Prý šíří ruskou propagandu a lidé jí začínají věřit! *AE News* [online]. 2016-05-25 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/statem-sponzorovana-jungmanovka-bude-monitorovat-a-vyhodnocovat-ceske-alternativni-weby-pry-siri-ruskou-propagandu-a-lide-ji-zacinaji-verit/>
- 64) Studie. *Manipulátoři.cz* [online]. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://manipulatori.cz/category/studie/>

- 65) Studio REPORT 20. 1. 2017. *Česká nezávislá televize* [online]. 2017 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=1N8HAthC6Ug>
- 66) Шепелин, И. Дмитрий Киселев: «Теперь Украина – виртуальная страна, а наш портал настоящий!». *Republic* [online]. 2014 [cit. 2017-04-03]. Dostupné z: https://republic.ru/russia/dmitriy_kiselev_teper_ukraina_otnyne_virtualnoe_ponyati_e_a_nash_portal_nastoyashchiy_-1097998.xhtml
- 67) ŠNÍDL, V. *Proruskou propagandu o zhýralom Západě u nás šíří 42 webův. DenníkN* [online]. 2015-02-26 [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/57740/prorusku-propagandu-o-zhyralom-zapade-u-nas-siri-42-webov/?ref=hlv>
- 68) Tajemná mapa s „dnem posledního soudu“ nahnala strach ruským bezpečnostním silám. *Svět kolem nás: Kontroverzní realita* [online]. 2016-01-29 [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: <http://www.svetkolemnas.info/novinky/zahranicni/3703-tajemna-mapa-s-dnem-posledniho-soudu-nahnala-strach-ruskym-bezpecnostnim-silam>
- 69) The most comprehensive guide ever to MH17 conspiracies. *Stopfake.org: Struggle against fake information about events in Ukraine* [online]. 2016-07-18 [cit. 2017-03-14]. Dostupné z: <http://www.stopfake.org/en/the-most-comprehensive-guide-ever-to-mh17-conspiracies/>
- 70) Tým. *Evropské hodnoty: Kremlin Watch* [online]. [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/tym/>
- 71) V Česku se schyluje k celoplošné cenzuře informací v horizontu 3 let! Známe podrobnosti. Kdo nám bude „vysvětlovat“ pravdu? *Svět kolem nás: Kontroverzní realita* [online]. 2017-01-04 [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://www.svetkolemnas.info/novinky/domaci/5345-v-cesku-se-schyluje-k-celoplosne-cenzure-informaci-v-horizontu-3-let-zname-podrobnosti-the-guardian-cituje-ae-news-a-jandu-z-evropskych-hodnot-kdo-nam-bude-vysvetlovat-pravdu>
- 72) Video: A je to venku! Organizované znásilňování evropských žen migranty na Nový rok je arabská tradice zvaná „Taharrush gamea“, odhalila konečně německá policie! [CZ Titulky]. *AE NEWS* [online]. 2016-01-13 [cit. 2017-04-17]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/video-a-je-to-venku-organizovane-znasilnovani-evropskych-zen-migranty-na-novy-rok-je-arabska-tradice-zvana-taharrush-gamea-odhalila-konecne-nemecka-policie-cz-titulky/>
- 73) VIDLÁK, M. *Ondřej Geršl: Temný blogger povstal. AC24.cz* [online]. [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: <http://www.ac24.cz/images/zen.pdf>

- 74) Víme, kdo organizoval rozdávání červených karet proti Zemanovi! Důkaz o bezprecedentním vměšování se amerického velvyslanectví do vnitřních záležitostí republiky. Američané organizují demonstrace skrze své bývalé vyškolené zaměstnance! *AE News* [online]. 2014-11-18 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/vime-kdo-organizoval-rozdavani-cervenych-karet-proti-zemanovi-dukaz-o-bezprecedentnim-vmesovani-se-americkeho-velvyslanectvi-do-vnitrnich-zalezitosti-republiky-americane-organizuji-demonstrace-skrz/>
- 75) VOJTEKOVÁ, L. *Kdo jsou vlastně sluníčkáři? Pravý prostor* [online]. 2015-11-03 [cit. 2017-03-19]. Dostupné z: <http://pravyprostor.cz/kdo-jsou-vlastne-slunickari/>
- 76) Výkladový slovník pojmů souvisejících s dezinformačními kampaněmi. *Evropské hodnoty* [online]. 2016-06-21 [cit. 2017-03-12]. Dostupné z: <http://www.evropskehodnoty.cz/kremlinwatch/dezinformacni-slovník/>
- 77) Výroční zpráva bezpečnostní informační služby za rok 2015. *Bezpečnostní Informační Služba: Zpravodajská služba České republiky* [online]. 2016 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/vyrocnizprava890a.html?ArticleID=1104>
- 78) Za slovy o cestě Zemana do Moskvy si stojím, naučil jsem se mít hroší kůži, říká Schapiro. *Aktuálně.tv: DVTV* [online]. 2017-01-18 [cit. 2017-04-10]. Dostupné z: <https://video.aktualne.cz/dvtv/zemana-bych-kritizoval-znovu-snahy-hradu-vyvolat-rozpre-me/r~e828d6f4dd6711e6b781002590604f2e/>
- 79) Zíral jsem na tu zprávu, protíral jsem si oči a ptal se sám sebe, jestli bdím nebo sním. *Svět kolem nás: Kontroverzní realita* [online]. 2016-10-30 [cit. 2017-04-06]. Dostupné z: <http://www.svetkolemna.info/novinky/domaci/5177-ziral-zprava-bdim-snim>
- 80) Známe seznam českých diverzních objektů využívaných k informační válce proti Rusku! Český rozhlas na špici trollingu! Unikly snad dokumenty jaderného výzkumu? *AE News* [online]. 2016-04-12 [cit. 2017-04-16]. Dostupné z: <http://aeronet.cz/news/zname-seznam-ceskych-diverznich-objektu-vyuzivanych-k-informacni-valce-proti-rusku-cesky-rozhlas-na-spici-trollingu-unikly-snad-dokumenty-jaderneho-vyzkumu/>
- 81) 42 českých a slovenských webů, které šíří ruské lži. *Echo24.cz* [online]. 2015-02-27 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/isYwV/42-ceskych-a-slovenskych-webu-ktere-siri-ruske-lzi>

13 PŘÍLOHY

Příloha 1 – ukázka hoaxy šířeného e-mailem

Datum: 23. 9. 2016 18:26:30

Předmět: Fwd: FW: NĚMECKO SE PROBUDILO A JE TO V TELEVIZII! ANGELA ZUŘÍ, PŘEPOSÍLEJTE, NEŽ TO VYMAŽOU!!!

Předmět: Fwd: FW: NĚMECKO SE PROBUDILO A JE TO V TELEVIZII! ANGELA ZUŘÍ, PŘEPOSÍLEJTE, NEŽ TO VYMAŽOU!!!

--

Honem přečtete a rozešlete -konečně se Němci probudili a v televizi hovoří o válce vedené Spojenými státy proti Evropě s cílem ji zmasakrovat. Na konci vybízí hlasatelka, ať se lidi zamyslí!!! Naše TV ale stále MLČÍ!

Záznam není šílený, šílené je, že to co víme všichni neříká naše TV (potomci husitů), ale německá.... jeto na 8 minut, ale v první minutě je to hlavní.....QUI BONO?...přeposílám tentokrát bez komentáře: Tak tohle je doopravdy šílené VIDEO! Milí přátelé na NETu, přeji Vám všem dobrý čas a pohodu. Ale jak sami vidíte a slyšíte, tato doba není právě pro pohodu jakoby stvořená. Dne s už se musíte zajímat o dění kolem nás velmi podrobně, abychom byli připraveni čelit všemu příkoří. Jak je patrné, Českou televizi a Český rozhlas ovládly síly, které nedovolí objektivní vysílání a nepustí názorové střety. Posílám video, které vám mnohým otevře oči. Bůh buď s námi a s naší zemí.

<http://gloria.tv/media/VyzotcUwWQx>

Konečně to někdo řekl na rovinu a bez servitků....je to o to hrozivější, že to bylo v TV a byli to Němci !!

Zdroj: soukromý e-mail

Příloha 2 – ukázka špatně citovaného zdroje

**AMERICKÝ POLITICKÝ ANALYTIK POUKAZUJE NA
OBROVSKÝ PODVOD, JAK OLIGARCHOVÉ PLÁNUJÍ UKRÁST
VOLBY? VOLEBNÍ PŘÍSTROJE JSOU ZÁMĚRNĚ
PŘEPROGRAMOVÁNY**

Paní, která mi tuto zprávu poslala, znám velmi dobře a za její hodnověrnost ručím. Ostatně, podobné zprávy dostávám i z jiných koutů USA.

Zdroj: <http://zvolsi.info/manual/>

Příloha 3 – ukázka nálepkování

KDO JSOU VLASTNĚ SLUNÍČKÁŘI?

Sdílejte článek:

03|11|2015

Co vede některé lidi, aby bez rozmyslu podporovali imigrantskou vlnu, která se žene do Evropy? Co je vede k tomu, aby pomáhali i bez ohledu na důsledky? Těch důvodů může být mnoho, od pocitu viny, přes neschopnost analytického myšlení, až po ztrátu smyslu života ve své společnosti.

Pomáhání druhým se pak stane samo o sobě smyslem, a je jedno, jaké následky to bude mít. **Těmto lidem jde pouze u ukojení svého ega, které jim dá pocit, že jsou hodní a konají dobro.** Pomáhat někomu samozřejmě není samo o sobě špatné. Důležitý je ovšem **aspekt rozumu.**

Představte si, že vás soused požádá o finanční pomoc, protože se dostal do nějakých nečekaných potíží. Co uděláte? Když na to budete mít, tak mu zřejmě pomůžete. A teď si představte, že vás o finanční pomoc požádá soused, o kterém víte, že svou výplatu každý měsíc nahází do hracího automatu. Půjčíte mu? Zřejmě ne, protože **zvažujete důsledky.**

Každá pomoc nemusí být zákonitě prospěšná. Ne nadarmo se říká, že cesta do pekla je dlážděna dobrými úmysly. **Chápu, že mnoho sluníčkářů to asi myslí dobře, jenže člověk musí reflektovat i realitu.** Když už i švédská ministryně zahraničí přiznává, že Švédsku díky uprchlíkům hrozí kolaps, asi bude někde nějaká chyba v Matrixu...

Zdroj: <http://pravyprostor.cz/kdo-jsou-vlastne-slunickari/>

Příloha 4 – ukázka špatného informování

Fantasmagorie a lži nizozemských vyšetřovatelů: let MH17 prý byl sestřelen raketou 9M38 vypálenou systémem Buk,

Zveřejněno 30.9.2016 | 0 Komentáře

který byl přivezen z území Ruské federace po útoku se později vrátil do Ruské federace...

Blamáž partičky nizozemsko-ukrajinských vyšetřovatelů pod dozorem USA: Letadlo Boeing 777 společnosti Malaysia Airlines, let MH17 prý bylo před dvěma lety nad východní Ukrajinou sestřeleno ze země raketovým systémem Buk pocházejícím z Ruska. Na tiskové konferenci v Nizozemsku to uvedl mezinárodní tým vyšetřovatelů. Konkrétní viníci tragédie ale zatím jmenování nebyli, vyšetřování v tomto směru pokračuje.

<http://svobodnenoviny.eu>

Zdroj: <http://svobodnenoviny.eu/fantasmagorie-a-lzi-nizozemskych-vysetrovatelu-let-mh17-pry-byl-sestrelen-raketou-9m38-vypalenou-systemem-buk-ktery-byl-privezen-z-uzemi-ruske-federace/>

Příloha 5 – ukázka obrazové manipulace

Na Facebooku se začala šířit tato fotografie, na které mají být davy uprchlíků na střeše vlaku na nádraží v Chebu. Přestože již v komentářích u původního postu je doložena originální fotografie dokazující fotomontáž, sdílelo podvodný obrázek během jednoho dne více než 1300 uživatelů.

Původní fotografie, která posloužila jako základ k fotomontáži.

EDIT (18. 1. 2017): Zmanipulovaná fotografie se opět rozšířila na sociální síti Facebook v lednu 2017. Tentokrát mělo jít o migranty vyhoštěné k nám z Německa. Média prý o situaci neinformují. Fotografii v nesprávném kontextu sdílelo opět více než 1300 lidí.

Zdroj: <http://www.hatefree.cz/blo/hoaxy/1134-uprchlici-cheb>

Příloha 6 – ukázka dezinformování

Rusko a Čína se shodují a přináší varování celému světu: USA plánují jadernou válku!

By Redakce | 16. října 2016 | Print | Email

Výňatek z ruských zpráv o konferenci o bezpečnosti v Pekingu. Rusko a Čína se shodují: USA plánují jadernou válku. Viktor Poznichyr, zástupce náčelníka generálního štábu ozbrojených sil Ruské federace:

Ruské a čínské ozbrojené síly spolupracují na minimalizaci nebezpečí, které představuje protiraketový štít USA. O plánech Washingtonu se dnes diskutovalo na konferenci v Pekingu. Jedno zařízení už bylo umístěno do Rumunska. Jedno se staví v Polsku. Pentagon také má v plánu umístit tyto rakety do Jižní Koreje. To vše údajně na ochranu před možným raketovým útokem ze Severní Koreje nebo z Íránu. Ale ruští a čínští odborníci se shodují na tom, že to je jen zástěrka USA. První zástupce náčelníka ruského generálního štábu říká: Raketový štít USA významně mění strategickou rovnováhu v oblasti útočných zbraní. Protože umožňuje vést preventivní jaderný úder účinněji. Skutečným cílem globálního raketového štítu USA je snížení strategického jaderného potenciálu Ruska, a pokud jde o čínský potenciál, USA získávají možnost jej zcela neutralizovat. Kromě toho lze tato zařízení použít jako skryté, účinné jednotky, kterými lze jako první vést jaderný úder proti našim zemím. Tento systém také umožňuje ničit družice pohybující se na nízkých oběžných drahách.

Zdroj: <https://www.lajkit.cz/zpravy/item/714-rusko-cina-shoda-varovani-usa-planuji-jaderna-valka>

Příloha 7 – ukázka skupiny na sociální síti

 Chceme aby ČR vystoupila z EU a připojila se k Ruské federaci added a new photo.
June 3, 2015 · 🌐

 Petr Michalu ▶ Toto je můj názor!! ◀

28 min · To se mi líbí

👍 Like   💬 Comment   ➦ Share

👍 10   Top Comments ▾

1 share

Zdroj: https://www.facebook.com/pg/Chceme-aby-ČR-vystoupila-z-EU-a-připojila-se-k-Ruské-federaci-546768782102266/about/?ref=page_internal

Příloha 8 – ukázka skupiny na sociální síti

 Chceme aby ČR vystoupila z EU a připojila se k Ruské federaci ▼
March 12, 2015 · 🌐

Děkujeme ruské federaci, že nás chrání před evropským a ukrajinským fašismem - <http://aeronet.cz/.../ruska-federace-je-silnou-demokratickou.../>

Ruská federace je silnou demokratickou hrází proti ukrajinskému a evropskému fašismu | AE News
Ruská federace je silnou demokratickou hrází proti ukrajinskému a evropskému fašismu Ze světaBře 3, 201514 4149 Ruská federace je silnou demokratickou...
AERONET.CZ

Like Comment Share

38 Top Comments ▼

Zdroj: https://www.facebook.com/pg/Chceme-aby-ČR-vystoupila-z-EU-a-připojila-se-k-Ruské-federaci-546768782102266/about/?ref=page_internal

Příloha 9 – ukázka falešných účtů

Diskutér 1
Příště bych těm pašerákům zabavil i kamiony.
+1 / -4

Diskutér 2
👉 Otázkou je, co budou výrobci potravin EU dělat, když takto ztratí trh.
+3 / -4

Diskutér 1
budou chtít kompenzace po EU, tedy po nás
+2 / -3

Rozjetí vláknů 1 osobou s 2 faleš. účty (idnes.cz, upravil Roman Máca)

Zdroj: <http://maca.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=472409>

Příloha 10 – ukázka vyvrácení hoaxy

Dezinformácie Hoaxy Propaganda
Like This Page · March 27, 2016 ·

Po teroristických útokoch v Bruseli začal šíriť svoj diel propagandy a dezinformácie aj ruský server SPUTNIK NEWS či ruská agentúra RIA NOVOSTI, ruská TV ZVEZDA a následne sa pridali aj AC24, "první zprávy" a cez sociálne siete rôzne FB skupiny, všetci v jednom šiku začali šíriť údajnú selfie Angely Merkelovej s teroristom Najimom Laachraoui, ktorá mala vzniknúť na jeseň minulého roku v azylovom centre v Berlíne. Rozhorčené komentáre pobúrených európanov len potvrdzujú, že metódy ruskej propagandy sú skutočne účinné. V skutočnosti sa jedná o spoločnú fotografiu so sýrskym utečencom Anas Modamani (18 r.). Jeho ďalšie fotografie, ktoré by vylúčili akúkoľvek podobnosť s teroristom už ruské zdroje nepoužili a zatiaľ ani jednoznačne túto údajnú selfie neuviedli na pravú mieru. Myslíte, že ruský server SPUTNIK NEWS sa k fotografii vráti a napíše pravdu?

Like Comment Share

Chronological

43 shares 8 Comments

Sociální sítě našli selfie Merkelové a teroristy
Merkelové s předpokladem, že se jedná o selfie s teroristickým útokem v Bruseli. Mladší pár se objevil v novinách, s nimiž se vyfotografovala německá kancléřka Angela Merkelová v září.

Uživatelé Twitteru a Facebooku podivuhodnou fotografií, jedná se o vykonstruované teroristických útoků v Bruseli. Mladší pár se objevil v novinách, s nimiž se vyfotografovala německá kancléřka Angela Merkelová v září.

Police zveřejnila fotografii amerického teroristy Najima Laachraoui, který se objevil v novinách, s nimiž se vyfotografovala německá kancléřka Angela Merkelová v září.

www.bild.de/justiz/terrorismus/brussel-fughaen-angereisten-uebermugungsmacher-mit-selfie-angela-merkel-400119/

Po teroristických útokoch v Bruseli začal šíriť svoj diel propagandy a dezinformácie aj ruský server SPUTNIK NEWS či ruská agentúra RIA NOVOSTI, ruská TV ZVEZDA a následne sa pridali aj AC24, "první zprávy" a cez sociálne siete rôzne FB skupiny, všetci v jednom šiku začali šíriť údajnú selfie Angely Merkelovej s teroristom Najimom Laachraoui, ktorá mala vzniknúť na jeseň minulého roku v azylovom centre v Berlíne. Rozhorčené komentáre pobúrených ľudí len potvrdzujú, že metódy ruskej propagandy sú skutočne účinné. V skutočnosti sa jedná o spoločnú fotografiu so sýrskym utečencom Anas Modamani (18 r.). Jeho ďalšie fotografie, ktoré by vylúčili akúkoľvek podobnosť s teroristom už ruské zdroje nepoužili a zatiaľ ani jednoznačne túto údajnú selfie neuviedli na pravú mieru. Myslíte, že SPUTNIK NEWS sa k fotografii vráti a napíše pravdu?

Zdroj:

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=1173871005991500&id=1144754945569773&substory_index=0